

VILÁG OSSZÁG

Kolozsvár,
1946 augusztus 26

Szerkesztőbizottság: **BENEDEK MARCELL, KACSÓ SÁNDOR, KÓS KÁROLY**
Felolós szerkesztő: **BALOGH EDGÁR**

Hétfő
III. évfolyam, 198 szám

Magyar ifjak!

Az ország magyar ifjúsága augusztus 30-31 és szeptember 1-én Marosvásárhelyen tartja első szabad országos kongresszusát. Két év nehézségekre és hiányosságokra telt, de áldozatos munkája van mögöttünk. Eddig végzett munkája eredményeit értékelve azonban fokozottabb munkaválásra kell készülnünk. Ifjúságunknak a jövőben tevékenyebb részt kell vállalnia abban a harcban, melyet népiünk és ifjúságunk jövőjéért a Magyar Népi Szövetség folytat. Az elmúlt évtizedekben annyira félrevezetett és kihasználott, igazságtalan háborúkban annyiszor megtizedelt ifjúságunk kérdéseire megoldást keres.

Az áldozatok, melyeket ifjúságunk mostanáig a jobb világ biztosításáért hozott, sokkal nagyobbak annál, sem hogy saját sorsunk irányítását kezünkbe vegyünk. Nem engedhetjük meg, hogy ismét a fasizmus mérgevel fertőzzék ifjúságunkat. A felszabaduló háboruban elpusztult századok és a szabadságmozgalmak vértanúinak emlékét gyalázzák meg, ha ismét szóhoz engednek jutni azokat, akik véres katasztrófába vezették ifjúságunkat.

Örökre el kell tűnniük azoknak, akik az ifjúságon keresztül újra megújulásnak akarják a bőséget egyetértés megbontásával, akár az együtt élő népek közötti egyenlenség szításával a megszállt területek alkalmánál. Nem válhatunk soha többé vak eszközöké sőt népiünk ellenségeinek kezében. Annakidején nem tudtuk fegyverrel a kezben kénytelen a hitleri iga lerészálására. Ma az újjáépítésnek kell behoznunk a megsemmisítést. A hatalmas Szojettunió hősi példája mellett láthatjuk, hogy a kis népek fiai is kivívhatják a világ csodáit. A jugszláv, a francia ifjak nemcsak a harcban, a békében is megállják helyüket. Példájukat nekünk is követnünk kell!

A magyar nép szociális megújulását s a dunavölgyi közös építést akarjuk, szoros baráti összefogásban a román demokráta ifjúsággal. Emelt fővel akarunk elhelyezkedni ország-világ előtt az új nemzedék demokratikus mozgalmában. Sorvasztó esztergályos helyett éjtét együttműködést keresünk.

Nem hagyjuk magunkat kijátszani az itt élő népek közös érdeke ellen. Szívünkkel-lelkünkkel összekapcsoljuk az Erdélyben élő két népet és hid akarunk lenni a demokráta Románia és a demokráta Magyarország között is. Az a célunk, hogy a századokig gyarmati sorsban tartott Dunánál megvalósuljon végre a közös felemelkedés. Ugy, ahogy Kossuth Lajos és Balcescu hirdették a közös bujdosásban s antiképpen Ady Endre és József Attila tanítja a mi nemzedékünknek.

Be kell kapcsolódni abba a munkába, melyet az egész romániai demokráta ifjúság folytat nagy pártfogója, Groza Péter miniszterelnökkel az éle. Az a kötelességünk, hogy a munka, az újjáépítés mezején erősítsük meg a magyar és román ifjúság közti egyiro erősödő szövetséget.

Egyenjóságunk kivívásáért, sereleink orvoslásáért folytatott küzdelemben nem vagyunk egyedül. Szervezetünk függetlensége alapján s a Magyar Népi Szövetség célkitűzéséhez való hűséggel csatlakoztunk országunk Demokráta Ifjúsági Szövetségéhez és ezen keresztül tagjai vagyunk a béke és szabadság eszméért harcoló Ifjúsági Világszövetségnek is.

Szabadságharcos nagyjaink, a Dózsaik, Petőfik, Kossuthok, a 48-as ifjúság nősei legyenek utmutatóink! Haladjunk azon az úton, melyet Szabó Árpád, Józsa Béla, Balázs Pál és a demokrácia annyi más fiatal harcosa vére szentelt meg.

Létre kell hozzuk az itt élő magyar ifjúság megbontatlan egységét. Csak minden erőnek egy cél szolgálatába való állításával tudunk megfelelni azoknak a követelményeknek, melyeket az itt népiünk és ifjúságunk elé állít.

A felénk érkező feladatok súlyosak és háláthatatlanok!

A feladatunk népiünk sorsa miatt mindnyájunkat terhel. Ezért hívja össze a Magyar Népi Szövetség Ifjúsága a romániai magyar ifjúság első országos kongresszusát.

Evtizedek óta ez az első alkalom, amikor ifjúságunk minden rétegének képviselői közös érdekezleten vetnek számot az eléjük: tornyosuló akadályokkal és az ezekből kijezető úttal.

Magyar Ifjak!
Első kongresszusunk hatalmas lendülettel kell adjon a jobb életért, a béke biztosításáért, az itt élő népek testvériségéért és egyenjóságunkért folytatott harcunknak! Petőfi márciusi ifjainak példájára mi is a demokrácia élén akarunk haladni. Népiünk széles tömegeiért dolgozunk, népiünk ér-

dekeit szolgáljuk mindhalálig és népiünk semmiféle szűk ura kasszát vagy néparúli reakció csoport hízelgésére el nem hagyjuk.

Tétovázásunkkal csak népiünk belső és külső ellenségeinek átkos munkáját segítjük. Csodavárás nem bízhatjuk többé alkotó erőnkkel. Le kell rántunk a leplet a fasizmus, a reakció egymással szövetséges magyar és román képviselőinek gyalázatos munkájáról, melyet egyrészt bőséges egységünk, a demokráta román ifjakkal kötött szövetségünket akarják megbontani, másrészt pedig

nemzeti kultúránkra, szabad érvényesítésünkre törnek.

Első kongresszusunk erősítsen meg mindnyájunkat, hogy a szavazó urnák előtt is megálljunk a helyünkön. A Magyar Népi Szövetség önálló magyar listája népiünk kívánsága. Mindent el kell követnünk győzelemért. Ezzel tartozunk népiünknek és önmagunknak. Minden leadott szavazat hozzájárulást jelent ahhoz a harchoz, melyet a Magyar Népi Szövetség nemzeti joggyenlőségünk mevalósítására és ifjúságunk jövőjének biztosításáért a román demokráta erőikkel karöltve vív.

Eljen a Magyar Népi Szövetség Ifjúsága!
Eljen a magyar ifjúság egysége!

Eljen a Romániai Demokráta Ifjúság Országos Szövetségé!

Eljen a Demokráta Ifjúság Világszövetségé!

Kolozsvár értelmisége az ország újjáépítéséért

Oeriu miniszter kezdeményezése

KOLOZSVAR. — A Román Akadémia és a Nemzeti Kutatóintézet Tanácsa, tudományos és magánintézetek, valamint egyetemi és más a tudományal foglalkozó állami és magánintézetek, ugyszólván az egész romániai értelmiség megmozdult Groza Péter kormányának felhívására hogy vegyenek részt az ország tervszerű újjáépítésének nagy munkájában.

Történelmi pillanatokat élünk. A békekonferencia Párisban az egészséges, új, civilizált társadalmi rend felépítésén fáradozik. Ebből a nagy versenyből Románia sem hiányozhat. Összértelmiségünk fel kell hogy emelkedjék minden egyéni érdek fölé az ország egészséges újjáépítésének, az ország minden népe sorsának megjavítása érdekében.

Ez a nehéz és kiütemelt munka dr. Simion Oeriu miniszter kezdeményezésére indult meg, aki minden körben elismert nagy tudós és akinek felhívására az ország összes gazdasági, társadalmi, irodalmi és tudományos körei lelkesedéssel válaszoltak.

A jasi egyetem Otetea rektor vezetésével ezt a tervet az első felhívásra azonnal meg is valósította. Megalakult Groza Péter miniszterelnöksége alatt a nagyvenű Sadoveanu Mihail író irányításával az első bizottság az ország újjáépítése érdekében, amelyben egyetemi dékánok, tanárok és értékes értelmiségiek vesznek részt.

Ennek a hatalmas megmozdulásnak az egységesítése érdekében, amelynek élén a Román Tudományos Akadémia áll, Kolozsvárt éri a megtiszteltetés, hogy összegyűjtse — nemzetiségi tekintet nélkül — Eszakerdély összes értelmiségét és felhívja erre a közös harcra, amelynek célja az állam tervszerű újjáépítése.

Oeriu miniszter aki ennek a hatalmas munkának a kezdeményezője, kedden reggel érkezik Kolozsvárra, hogy felvegye a kapcsolatot városunk vezető értelmiségeinek körével és hogy megalakítsa ennek a tartománynak az újjáépítését szolgáló és irányító bizottságait.

Ennek a céljuk érdekében Groza Péter kormánya, valamint a belföldi gazdasági körök minden áldozatot meghoznak, hogy a nagyszabású terv mielőbb megvalósulhasson.

A lemondott Demeter János helyébe

Anca Titust beiktatták Kolozsvár polgármesterhelyettesévé

KOLOZSVAR. — Augusztus 23-án a belügyminiszter táviratilag értesítette a várost, hogy a lemondott Demeter János dr. alpolgármester helyébe Anca Titus dr.-t, a városi iparhatóság vezetőjét, a Tatarescu-féle liberális párt kolozsvári szervezetének egyik vezetőségi tagját nevezte ki új alpolgármesternek. Az új alpolgármester beiktatása augusztus 24-én délelőtti ünnepélyes keretek között meg is történt. A beiktatási ünnepségen Migea közigazgatási vezérfelügyelő, Chircudean György polgármester és a városi alkalmazottak nevében Seliceanu Grigor adóhivataltalji főnök meg szavakkal méltatták a távozó dr. Demeter János tevékenységét, akinek — a közigazgatási vezérfelügyelő megállapítása szerint — nagy érdemei vannak a városi közigazgatás újbóli megszervezésében és kijépitésében.

Baliban Virgil esperes az új alpolgármestertől bevette az esküt és meleg szavakkal bucsuztatta a távozó Demeter János dr.-t.

Demeter János dr. köszönetet mondott a város egész lakosságának, a demokratikus szervezeteknek és a város alkalmazottainak azért a támogatásért, amelyben őt és a város vezetését az elmúlt két év alatt részesítették s egyben ígéretet tett, hogy a város ügye iránt a jövőben sem lesz közömbös és maga részéről minden tőle telhetőbb és demokratikus közigazgatás megvalósításáért folyó küzdelemben.

Anca Titus dr. nyilatkozatban ismertette programját és hangsúlyozta, hogy — nemzetiségre való tekintet nélkül — Kolozsvár minden polgárának érdekét egyformán kívánja szolgálni.

A négy külügyminiszter ismét összeül és a békeértekezlettel párhuzamosan folytatja tanácskozásait

PARIS. — (Rador) Bevin angol külügyminiszter kijelentette: a maga részéről kívánatosnak tartaná azt, hogy a békeértekezlettel párhuzamosan tanácskozzon a négy külügyminiszter tanácsa. Bevin e kijelentéséhez még hozzáfűzte azt, hogy mindent el-

követ ennek érdekében a másik három nagyhatalomnál.

Az angol hírszolgálat szerint Bevin a négy külügyminiszternek a békeértekezlettel párhuzamosan folyó tárgyalásai szükegeségéről az angol közvélemény előtt fogja

Smuts tábornok, Dél-afrika miniszterelnöke és MacKenzie King kanadai miniszterelnök győzte meg. Rámutatott arra, hogy Molotov ezt már régen indítványozta, de Byrnes nem egyezett bele. Az események menete bebizonyította, hogy Molotovnak volt igaza.

Legújabb jelentések szerint egyébként a békeértekezlet teljes ülést a rendkívüli módon felhalmozott technikai munkák miatt felfüggesztették. A bizottságok közül csak a román, a magyar és az olasz bizottság működik.

Manuilszki a görög kormányról

PARIS. — (Rador) Csütörtökön délután Calderis görög miniszterelnök beszélt és újabb támadást intézett Albánia ellen. A következő szónok Manuilszki ukrán megbízott volt.

A görög bejelentés élet demokráta-eljensége — mondotta — párhuzamosan halad azokkal a kihívásokkal, amelyekkel a görög reakciós kormány a békét és a biztonságot veszélyezteti.

A görög miniszterelnök Manuilszki beszédére válaszul akart, de Bevin angol külügyminiszter meggyőzte őt arról, hogy jobban teszi, ha majd a megfelelő bizottságokban adja elő mondanivalóját.

A liberálisok tízenötmilliórd-jának szerepe a „történelmi pártok” választási egységében

BUKAREST. — A „România Libera” című bukaresti demokráta napilap bizalmas értesülés alapján leleplezi azokat a nézetfelfrészéseket, amelyek felmerültek a Maniu-féle Nemzeti Parasztpárt körében belül az azal kapcsolatban, hogy a választásokon Maniuek hajadjanak-e együtt Bratianu Liberális Pártjával, vagy sem.

A Maniu-féle Nemzeti Parasztpárt „Alföldi Bizottsága” hosszas halogatás után multheti ülésén tárgyalta meg ezt a kérdést.

Az ülést Penescu lakásán, Maniu elnökletével tartották meg.

Maniu kérte, hogy azonnal kössenek választási szövetséget a liberálisokkal azzal a kikötéssel, hogy azokban a városokban és kerületekben, ahol mindkét pártnak lehetnek reményei, külön listát állítsanak.

Mihalache követelte, hogy magyarozzák meg neki, milyen előnye származhatik a Nemzeti Parasztpártnak e szövetségből és mivel járulnak hozzá a liberálisok a választási harcokhoz?

Maniu erre bejelentette, hogy Bratianuek vállalták a költségek 70 százalékát, a Nemzeti Parasztpártnak joga van ellenőrizni azt, hogy a különböző listákon Bratianuek kit jelölnek, továbbá a Maniu-féle párt azonnal 15 milliórd lejt kap propagandára Bratianuektól.

Mihalache erre felolvastott egy sereg levelet, amelyben hívei bejelentik, hogy nem hajlandók Bratianuekkal szövetségben halani a választásokon. Mihalache kijelentette, véleménye szerint pártjuk tagjainak 40 százaléka tartózkodni fog a szövetségtől, ha megkötik a szövetséget.

Ezek után az Alföldi Bizottság úgy határozott, hogy a Liberális Párttal kötendő szövetség ügyében a döntést elhalasztják.

Nagyszalonta, Arany János városa, kitörő lelkesenél- sel fogadta a MNSz országos elnökét

„Bizom népünk tisztánlátásában és helyzetismeretében“ — mondotta Kurkó Gyárfás

NAGYSZALONTA. — (Kiküldött munkatársunktól.) Arany János városának magyar népe a Magyar Népi Szövetség hívására az elmúlt vasárnap nagygyűlésre gyűlt össze. A nagygyűlésnek az adott a szokott járási, vagy helyi szervezeti gyűléseknél sokkalta nagyobb jelentőséget, hogy a salontai gazdák hívására Kurkó Gyárfás országos elnök is részt vett azon. A járás falvaiból többszáz kiküldötttel jelentkezett a földművelés, de jó részét egész Nagyszalonta népe ott tolongott a református iskola körüli árnyas fákkal körülvett térségen. S a nép között ott voltak Arday Aladár és Bagoly Bertalan református lelkészek, Szabó János dr. római katolikus plébános, a Kommunista Párt részéről Kiss Sándor titkár, a Szociáldemokrata Párt részéről Szemes Gyula főtitkár, illetőleg vezetésükkel a munkáspártoknak a küldöttsége, Balogh László, az EMGE biharmegyei kirendeltségének vezetője, a város vezetősége részéről Nobik Sándor főjegyző, a Népvédelem részéről Gál József titkár, míg a Haladó Ifjúság népes csoportját Nagy Ferenc vezette.

A nagygyűlés Balázs Zsigmond, a MNSz salontai elnökének üdvözlő szavaival kezdődött.

— Bocskaik szabadságszerető hajdúvadászainak városában örömmel és szeretettel üdvözöljük Kurkó Gyárfást, a MNSz országos elnökét. Demokratciánk egyik hatalmas vívmánya — mondotta Balázs Zsigmond —, hogy a népet megkérdezik és a nép nyugodtan, szabadon elmondhatja a maga gondolatait és érzelmeit. Ilyen lelkiállással és elhatározással gyűlt most össze Nagyszalonta városának és a járásnak magyarsága, hogy az országos elnököt meghallgassa, neki előadja a maga mondanivalóját. (Az egybegyűlt tömeg hosszasan és lelkesen ünnepli Kurkó Gyárfást.)

A nagyszalontai gazdakör részéről Szakács Sándor gazdaköri elnök mondott üdvözlő beszédet.

— Szeretettel köszöntjük Nagyszalonta gazdaközösségének nevében országos elnökünket. Nekünk, salontai gazdáknak — mondotta —, akik a város lakosságának 85 százalékát képviseljük, panaszaink vannak, ezeket a panaszokat a mi elnökünk bizalmába helyezzük. A mi sérelmeink főbb pontjai a következők: 1. Az agrárkiszáradásról a juttatásból való kimaradás. 2. CASBI-kérdések el nem intézése. 3. A 645-ös visszaperlési törvény. 4. Nagyszalonta város politikai tanácsában a gazdatársadalom nincsen számarányának megfelelően képviselve. 5. Kérjük a határmenti sávbán munkálkodó gazdák zaklatásának megszüntetését, a közbiztonság megszüntetését, a határmenti zónákra rendszeresített engedélyek megszüntetését más határvidéki községek mintájára. 6. A hadirokkantak, hadiövedégyek, haditárvék és hadbavonultak hozzátartozói ügyének rendezését.

— A panaszok mellett azonban itt e helyről is köszönetet mondunk a MNSz országos központjának azért a hathatós támogatásért, amellyel érdekeinket a MNSz képviselte s amellyel legutóbb a fogyasztási szövetkeztünk megnyitását lehetővé tette. Tudjuk, hogy ezt éppen Kurkó Gyárfás országos elnökünk intézte el személyesen. (Lelkes éljenzés, taps.)

Kiss Sándor, a Kommunista Párt titkára az Országos Választási Blokk nevében üdvözölte Kurkó Gyárfást, míg a százas intézőbizottság nevében Huszár Sándor, a MNSz Arpad közösghebi szervezetének kiszagda elnöke mondott üdvözlő beszédet.

Hatalmas tömeggyűlés közepette emelkedett szólásra Kurkó Gyárfás. Beszédének elején a MNSz eddigi végzett munkáját és eredményeit ismertette, rámutatva ugyanakkor az el nem intézett kérdésekre is. Vázolta azokat a körülményeket, amelyek a MNSz létrehívását szükségessé tették, valamint a romániai magyarság népi, nemzeti, demokratikus szervezete megalakulásának történelmi jelentőségét. Ennek során kitért azokra a vádakra, amelyekkel az egyezbontók a MNSz-t támadják.

— Azzal vádolták és vádolják szervezetünket — mondotta —, hogy eladta Erdélyt. Ugyanezzel vádolták Groza Péter miniszterelnököt is. Tisztázzuk ezt a kérdést most már véglegesen. A MNSz nem adhatta el Erdélyt, mint ahogy nem adhatta el a jelenlegi magyar demokratikus köztársaság sem. De eladták azok, akik ezt a vádat most mindenképpen nekünk, a demokratákra akarják hárítani. Mert vajjon ki volt az, aki az első világháború után reakciós külföldi hadserege-

ket hívott Magyarországra a magyar szocialista népi köztársaság leverésére? (Közbeszólás: A mágnások!) És vajjon a MNSz vitte-e a csapatokat a Szovjetunió ellen? A kérdéseket így kell feltenni és így kell megkeresni rájuk a választ.

— Nekünk azonban — folytatta Kurkó Gyárfás —, mint Arany János unokáinak elfogulatlanul kell gondolkozni. Tudnunk kell, hogy Erdélyben élünk s éppen ezért erdélyi politikát kell folytatnunk. Ez a politika pedig azt mondja, hogy itt nincs helye semmiféle elfogultságnak, ha azt akarjuk, hogy békességben éljünk. Ezt a békességet pedig elsősorban itt, magunk között kell megteremtelnünk. Ennek a békességnek első feltétele egymás megbecsülése és az egyenlő nemzeti jogok biztosítása. Ezek voltak azok az irányelvek, amelyek népi szervezetünk politikáját megszabták eddig és megszabják a jövőben is.

A továbbiakban Kurkó Gyárfás azokra a reakciós törekvésekre mutatott rá, amelyek népi egységünket akarják megbontani.

— Mi tudjuk — folytatta —, hogy még nincs teljes demokrácia, de azt is tudjuk, hogy a demokrácia felé nyitva áll már az út. A demokrácia megvalósításához azonban kinek-kinek a maga munkájával kell hozzájárulnia. Eppen ezért addig, amíg nincs mindenki teljes erejével a harcban, amíg két-három fajgyűlölködést szító reakciós képes uralkodni egy egész város népe, sőt egy egész járáson, addig még távol állunk célunktól. Tudnia kell azonban mindenkinek, különösen ha sérelmeinkre gondolunk, hogy harc nélkül nincs jog és ha mi nem tudjuk megvédeni jogainkat, jól tessék, ha játszanak velünk.

— Igen zavaros fogalmak keringenek a körül is, hogy a MNSz mellett működő különféle egyesületek, gazdakörök, dalárdák, vagy éppen az egyházak függetlenek-e a MNSz-től, vagy a MNSz ezeknek központi szerve. Feleljen erre az a tény, hogy mindezen szervezetek és intézmények, ha valami jogot vagy sejtésüket követelnek az államvezetéstől, rendszerint hozzánk fordulnak, ami természetes is. Gazdakörünkben tehát gazdai kötelességeinket és tennivalóinkat vitatjuk meg, az egyházban az egyháziakat, a dalárdában az odatartozó feladatokat, de mindezen szervezetek az itt élő magyaroké s mindezeket, mint a magyarság nemzeti-ségi politikai szervezete, politikai szempontból a MNSz fogja egybe.

Kurkó Gyárfás beszéde további részében részletesen foglalkozott a romániai magyarság egyenjogúsításának kérdéseivel, valamint a még mindig fennálló súlyos megoldatlan ügyekkel. Bejelentette, hogy a MNSz percig sem szűnhet, hogy vitás kérdéseinket szakembereink bevonásával és a román demokrata erőkkel

való egyetértésben mielőbb megoldják. A megoldást azonban feltétlen szükséges, hogy az összmagyarság a maga teljes erejével támogassa, mégpedig egységesen támogassa az erre vonatkozó törekvéseket. Majd a választások kérdésére tért ki, hangsúlyozva ennek történelmi jelentőségét az itt élő magyarság szempontjából. A választásokon ugyanis az dől majd el — amint mondotta —, hogy a magyarság a demokrácia, vagy a reakció mellett áll-e s számarányának megfelelő képviselőt juttat-e be az ország parlamentjébe, vagy sem. Majd ezeket mondotta:

— En nem hiszem, hogy ezeken a választásokon a reakció győzhet, mert bizom népünk tisztánlátásában és helyzetismeretében s ha a magyarok kötelességtudóan teljesítik feladatukat ezen a választáson, amint elvárjuk, olyan erős parlamenti csoporttal fogunk rendelkezni, amely sérelmeinket naponta elintézheti s nem kell majd hónapokon át kilincselni egyes minisztériumokban csupán csak azért, hogy kérelmeinket az asztalra letehessek. Ha a 35—40 képviselő elfoglalja helyét az országgyűlésben, akkor gyökeresen megváltozik a helyzet, megváltozik jogaink kivívása, mert más lesz az államapparátus is, amellyel kérdéseink megoldását meg kell tárgyalni. Ha megérettünk a demokráciát, a választások után megtszítul az államapparátus és egészséges, megerősödött kormány irányíthatja az országot, akkor nemcsak belpolitikai kötelességeinket teljesítjük, hanem előserentjük azt a nagyjelentőségű külpolitikai törekvést is, amelyet egyrészt Groza Péter miniszterelnök, másrészt Tildy Zoltán, a demokratikus Magyarország köztársasági elnöke képviselnek: sor kerülhet a vámuinóra — fejezte be beszédét Kurkó Gyárfás.

A lelves ünneplés után a nagygyűlést Balázs Zsigmond megyei elnök zárta be, megjegyezve, hogy Nagyszalonta város és járás magyarsága most már tisztán látva kötelességét, azt haladéktalanul igyekszik teljesíteni.

A nagygyűlés után az összegyűlt hatalmas tömeg lelkesülten és hosszasan vitatta az országos elnök beszédét s valóságos gvermeki szeretettel kísérték a salontai MNSz székházába, szüntelenül éltetve Kurkó Gyárfást és a Magyar Népi Szövetséget. Hasonló hangulat uralkodott a körében is, ahol az orvosi falvak és tanyák kiszagdai mondottak meleshangu pohárköszöntőket. Délután 5 órakor a MNSz járási vezetősége ült össze megbeszélésre az országos elnökkel, akit részletesen tájékoztattak a járás magyarságának tanügyi, politikai és gazdasági helyzetéről. A felmerült kérdésekre Kurkó Gyárfás és Balázs Zsigmond válaszoltak. (—)

Tanuságtétel

Tompa László, a nagy erdélyi... a székelyudvarhelyi „Szabadság” című testvérnapunkban írja a következőket:

A közéleti országos képviselőválasztás idejét addig emlegetjük, hogy az már csakugyan közel bizonyosságképpen tűnik fel szemhatárunkon.

Erre a választásra készülő, nekünk különösen itt a vármegyénkben együtt élő székelységnek semmi rémüldözésre, vagy csak kétségkedésre is okunk nincsen. A mi helyzetünk itt egészen más, szinte azt mondhatnánk: könnyű!

Itt van ugyanis ez a vármegye a magán majdnem százszázalékot elérő székelymagyarsággal. És itt van egyrészt egy a mai időknek megfelelően demokratikus és az egész magyarság fejlődésére eljuttat, arra hivatott egyetemes politikai szervezet, az egyetlen ezáltal a hivatásosság: a Magyar Népi Szövetség. Lehet-e tehát más választás, más csejja ebben a kérdésben az itt élő magyar tömegeknek, mint a Magyar Népi Szövetség irányító szavának meghallgatása, utmutatásának a követése? Nem, nem is lehet és így, amikor testvéreink bármelyike, ilyen értelmű elhatározásával, magyar érzelmeinek szavára hallgat, lelkiismeretét atalintatásban is megnyugtathatja, hogy helyesen, okosan cselekszik közösségi érdekéből is.

Csakugyan nem lehet-e nehéz? Arra gondoljunk, hogy ilyenkor az elhatározás előtt ismét észébe juthatnak egyeseknek a sokszor felvetett és ugyanannyiszor el is intézett kifogások a Magyar Népi Szövetség korábbi tévedésével, hibáival szemben. Tegyük fel és engedjük meg, hogy ilyen tévedések, hibák csakugyan fordultak elő. S ez annál inkább megtehetjük, mert ma már bizonyosan nincs senki a vezetők között sem, aki be nem látná, el nem ismerné ezeket a hibákat. Tévedéseket, még ha akármennyire lehet is azokra magyarázatot találni a kezdeti idők rendkívüli zűrzavarában, a vezetésre vállalkozó alkamas egyéniségek hiányában.

De ezután, tovább, mitéle magatartás kötelessége hárul az egyes itt élő magyarokra ebből a bejáratból, megállapításból? Igen, hibák voltak, egyes, nagyobb részben már félre is állított, vezetőik tettek helytelen kijelentéseket. De most már ezek miatt bosszút álljon-e az egyes ember önmagán, a magyar közösségen, saját magyar érzelmei, közösség iránti tartozásai megtagadásával? Nem, ezt lelkiismerettel nem teheti, ilyen elhatározásban nem állapodhatik meg. S nem állapodhatik meg már különösen ezután, amikor a külpolitikai helyzet kialakulása, tisztázódása mind határozottabban mutatja, hogy nincs csejja, értelme az itteni magyarság politikától való tartózkodásának.

Az elhatározás, az utmegválasztás kétértelműen könnyűsége mellett azonban öntudatosan komolyságra, kitartásra is törekednünk kell az elhatározás végrehajtásában. Nem szabad szem elől téveszteniünk, hogy ez a következő választás változott helyzetünkben az első nagyszabású alkalom lesz az erdélyi magyarság erejének ország-világ előtt való megmutatásának. Ebben a tekintetben mellettünk való tanuságtételnek fog számítani, ha minél nagyobb számban vonul fel a magyarság az elismerten demokratikus szellemű Magyar Népi Szövetség táborában, s szavaz le annak jelöltjeire.

Választási jelünk:

Az egyenlőség jele!

Az itt élő magyarság kérdései
a Magyar Népi Szövetség útján oldhatók meg
— mondotta Vasváry Aladár brassói római katolikus főesperes

BRASSÓ. — Az elmúlt vasárnap ünnepléyes keretek között bucsuzott híveitől a brassó—bolonyei római katolikus egyházközség lelkésze Antal József, akit Márton Áron püspök Csikszerechébe nevezett ki plébánosnak. A szentmise után a kápolna előudőtermében társaságban volt, melyen a bucsuzó lelkész közvetlen munkatársain kívül barátai és hívei nagy számban vettek részt.

A pohárköszöntők során Vasváry Aladár római katolikus főesperes meleg hangon bucsuzott távozó lelkészársától. Beszédében a magyarság mai helyzetéről is kitért. Külön felhívta a jelenlévőket figyelmét a MNSz munkásságára, hangsúlyozva, hogy a romániai magyarság akolai, egyházi és népi vonatkozású kérdései csakis ennek útján és keretében oldhatók meg.

A MNSz brassói szervezete nevében Pozsár András városi elnök bucsuzott

Antal Józseftől, kérve arra, hogy új állomására is a Brassóban tanusított buzgalommal munkálkodjék a köztért s az itt élő magyarság érdekeiért.

Felhívás!

A Dermata Művek Központi Fegyelmi Bizottsága felszólítja az alant felsorolt alkalmazottakat, hogy saját érdekükben jelenjenek meg a bizottság 1946 augusztus 27-én, kedden délután 3 órakor az Üzemi Bizottság tanácsstermében tartandó ülésén:

6015. Papp Lajosné szül. Kutik Etza
7372. Fomrenko Edgar

A meg nem jelent alkalmazottak ügyében a bizottság döntést hoz azok távollétében is.

Dermata Központi Fegyelmi Bizottság.

Kolozsvári mozik műsora:

Capitol: Garzonlakás kjadó. Kacagató magyar vigjáték. Turay, Simor, Rajnai.
Corso: Kéjútazás Párisba és a Földközi-tengeré.
Rjo: Nyári szünet.
Royal: Mária nővér. Főszereplők: Jáver Pál és Simor Erzsé.
Sejecz: Szerelmi ábc. Főszerepben a legszébb hollywoodi jazzénekesnő: Karin Ekelund.
Tálja: Egy szolnya, egy nádág. Főszerepben: Lajtabár Kálmán, Turay Ida, Csontos Gyula, Mály Gerő.
Uránia: Te vagy a dal... Főszereplő Sárdy.
A kolozsvári mozikban az előadások kizárólag 5, 7 és 9 órakor. Szombaton és vasárnap délután 3 órakor is. Vasárnap délután 11 órakor matiné.

Társadalmi megmozdulást az inség ellen

Irtó: KÖS KÁROLY

Minden szerves élet nélkülözhetetlen szüksége, sőt feltétele: a víz. A földműves ember ezt csupán észlelősen érzi, de tudja-tudja azt ezer és ezer szentmondás óta, hogy az ő kenyere termelő életmunkájának legkérlelhetlenebb, ősi és örök ellensége: a víz. Az a víz, ami igen sok és az a víz, ami igen kevés: az árvíz és a szárazság.

Mindkét ellenségével szemben felvette az ember a küzdelmet és az igen sok víz elleni harcában már a múltakban is sok helyütt győzelmes lett: a tenger vizét visszaszorította, mocsarakat s tavakat szárazított ki, a folyók áradásait megfékezte... De Kinában és Indiában és néhány év előtt Magyarországon is a túlsok víz egy-egy szilaj támadása még száz és száz ezer életet pusztított el, vagy juttatott koldusbotra és virágzó kultúrákat döntött romokba.

A túlképzés víz alattomosabb és irgalmatlanabb támadásaival szemben azonban ma sincsen még biztos védő fegyver az embernek. Emlékezzünk még a huszas évek eleji ukrainai szárazságra, mely akkor sokmillió ember kinos éhhalálát és az ellenséges erőkkel életéért tuszkodó Szovjet Birodalomnak rengeteg nehézséget okozott...

Azóta negyedszázad telt el és a túlképzés víz rémségét már-már elfelejtette Európa. Amíg aztán tavaly újra s éppen Romániában jelentkezett. Reáterpeszkedett az ország déli, legaldottabb térségeire és ilyenkorra elvégzte halálos aratását Ojténia, Munténia, Moldova nagy részén. De az erdélyi határon megtorpant volt: tavaly mi megmenekültünk... Ez az idén újra eljött s most már áttelepte a hegyeket és betört Erdélybe is...

Pedig ilyen nehéz viszonyok között soha ilyen jó munkát nem végzett földműves népünk, mint a tavalyi ősz óta s az időjárás is kedvezett a munkájához. Az ősi gabonát teljes mennyiségben elvetették s az jól telelt ki. A tavaszon kevés eső volt, a föld nem azott be mélyen, de kedvezett az idő a tavaszi munkáknak és a növények fejlődésének úgy, hogy május közepére olyan volt Erdély, hogy azt hitük, ennél bőségesebb esztendő nem is kívánhatnánk az Uristentől.

A jó termésjelzés pedig előcsalta a tartalékokat s a feketeárut a piacra és az árak, minden hatósági kényszer nélkül, estek a nagy kínlat folytán. És lám: a jeltek feszültsége is megengyhült, derülni kezdtek a komor, ideges arcok és visszalopózott reájuk a békességnek és reménységnek színe már elfelejtett nyugodalmas mosolygása...

... De napkelet felől akkor már megérkezett volt és áttelepte a székely hegyeket az igen kevés víz: a szárazság. Feltartóztatlanul nyomult előre nyugat felé és június közepén Csik és Háromszék népe esőért imádkozott. Aratásuk Középerdély és a Királyhágó fölött nyugatra eső terület még kapott időnként egy-egy kövér meleg zápor, de a négy székely vármegye burgonya- és kukoricatármései halálra sült már és a marhákat a kiégett legelőről a rétekre hajtották le. Aratás után végképpen elmaradt az eső egész Erdélyben, viszont a hőség mindenütt elérte a 45-50 Celsius fokot. És ez a száraz hőség állandósult a mai napig...

Ma már — augusztus utolsó harmadában — tisztán és félreérthetetlenül kialakult és lemérhető az erdélyi helyzet.

A nyugati egyharmadon, a Királyhágón túl az idejéreményes egy lakosság, mint az állatállomány évi szükségletét fedez, sőt felesleg is van.

A középső egyharmadon a terméseredmény gyenge-közepes, mely szintén fedez a lakosság és állatállomány szükségletét de természetesen felesleg itt nincsen.

Erdély keleti harmadában végül, a Szamos-Maros vízválasztóján túl a gyenge-őszi gabonatermésen kívül a többi termény 70-100 százaléka elpusztult, menthetetlenül, úgy, hogy a lakosság s az állatállomány szükségletét nemhogy nem fedezi, de a gabonát meg nem termő Felcsikban és Gyergyóban a lakosság éhezni kezdte már ma éheznek. S Erdély helyzetképe nagyjában azonos egész Romániával...

Tudjuk, hogy kormányunk tisztában van a helyzettel, tudatában van felelősségének is és eddigi intézkedései és elhatározásai is bizonyítják, hogy a hibáján kívül súlyos bajba került földműves népével szemben teljesíteni akarja kötelessé-

gét. De még ha az ország közállapotát már rendezettek volna is, ha az államszervezet működését nem zavarnák azok a nyílt és titkos mérgező erők, melyek az új, népi uralom felborításával, az elmult rendszerek parancsuralmát akarják talpraállítani, még akkor sem tudná a kormányzat a maga jótaakarását teljes terjedelmében és hiánytalanul végrehajtani, ha őt ebben a társadalom elhatározó akaratát és közösségi erejét nem támogatja mindazokkal az eszközökkel, melyekkel egyeseiben és szervezeteiben rendelkezik. A társadalom nem követelhet mindent a kormánytól, de a munkából vállalnia kell azt a részt, amivel a segítség teljessége, a lehetőségek határán belül, leginkább megközelíthető.

Magyar társadalmunkra ebben az esetben két feladat vállalása hárul:

Egyik, hogy ellenőrizze a kormány rendelkezéseinek szigorúan igazságos és részrehajlatlan végrehajtását, akadályozza meg, hogy elfogultság és rosszakarat a nép ijedségét akár önző egyéni nyereségvágyból, akár politikai célok érdekében a még ma sem teljes nyugalom és rend felborítására, új gyűlöletet kirobbantására használhassa fel és ezzel is tetézze szegény, sorstól meglátogatott népünk nyomorúságát.

Másik, hogy egészítse ki a kormány segítő munkáját a saját kezdeményezéseivel, azokkal a részletekkel, amelyeket minden időben és körülmények között csupán a társadalom vállalhat és végezhet el...

Olvassuk, hogy Csik és Háromszék megyékben a Magyar Népi Szövetség fellépésére gyorssegélyként máris gabonát és pénzt utalt ki a kormány. Hogy a szárazságsújtotta lakosság számára gabonát tartályolt és kukoricát vásárol. Hogy a takarmányhiány következtében állataik eladására kényszerült gazdáktól a kormány fogja azokat megvásárolni maxi-

mális áron, hogy az üzérkedés ne rabolhassa meg a megnyomorodott népet. Hogy nagyszabású közmunkákat rendel el Máramarosban és a székely megyékben és a munkások bérént élelmiszerben és ruházatban adja ki. Hogy az inséges lakosság adóját csökkentti, illetve elengedi stb...

Ha ezeket az elhatározásait jól végre is hajtja a kormányzat, megtett mindent, amit ma Romániában megtehet. S ez elég is azoknak a földműves gazdáknak, akiknek tartajéljük van pénzben, terményben, vagy annyi állatjuk, hogy ha abból el is kell adniok, ki tudnak tartani új fiúg annyit, vagy vásárolhatnak akkor annyit, hogy jövő esztendői földmunkájukat egy kis megerőltetéssel elvégezhetik.

De arra gondolunk, mit csinál majd tavaszkor az a törpegazda, aki a maga néhány holdacska földjét kellene megművelje, de állatait el kellett adnia, mert takarmánya nem termett s ő maga munkába járt, mert családjának éjelmét és ruházatát kellett biztosítani. A most alacsony állatárak új füre biztosan az égig szöknek tehát az állat mai árával új állatot nem vásárolhat. De ha volna is állata, ő nem művelhetné vele a földjét, mert neki dolgoznia kell valahol a közmunka helyén, hogy a mindennapi kenyeret megkeresse az ujig. Mit csináljon hát az ilyen ember majd tavasszal? Mjhez kezdhet élelem, pénz vagy állat nélkül? S arra gondolok, hogy mi lesz a szegény földműves gyermekkel a télen, ha szüleinek munkájuk kell vállalnia valahol messze a falujuktól, vagy ha nem kapnak munkát? Gondolok a leányokra, akik kénytelenek lesznek bármilyen vidéken, bármilyen munkát vállalni, hogy könnyítsenek az otthonvalók sorsán. S gondolok arra az ezer és ezer elkeseredett, megriadt emberre és családra, akikről tudom, hogy hitüket vesztették már ma arra kényszerülnek, hogy mindenüket eladva, örökre elvándoroljanak apáik földjéről, mely megtagadta tőlük az emberi életet.

Ezekre gondolok: a székely földműves nép legszegényebb rétegére, ahol sok a gyermek, kevés a föld és feleslegük, pénzük, hiteljük semmi. Aki nek a multakban is az volt a sorsuk, hogy ha csapás érte őket, akkor vették a vándorbotot s elszéledtek és elvesztek szerte a világban.

E szegény és most elesett székely földműves réteg megoldhatatlannak látszó problémáját kell megoldja a magyar társadalom minél teljesebben. Vállalja el minél több szegény gyermek téli gondozását, teleltetését, hogy a szülők kenyérkereső munkát vállalhassanak. Vállalja el a tovább tanulni akaró, tehetséges székely fiúk városi eltartását és iskolázási költségeit erre az esztendőre. Vállalja el a szolgálatot vállalni kényszerülő székely leányok és ifjak Erdélyben való elhelyezkedésének gondját. Tegye lehetővé, hogy nélkülözhetetlen két kis tehénkéjét, vagy lovacskáját ne kelljen most elpórálnia a szegény székelynek, de új fűsarlajáskor ekéje elé foghassa. (A szalontaj gazdák nemes példája igazolja, hogy ezt is meg lehet oldani).

Van EMGE-nek és gazdaköreink, szövetkezeti hálózatunk, nőegyesületeink egyházaink, Vannak iskoláink és internátusaink. Vannak jómódu gazdáink, iparosaink, vállalkozóink, kereskedőink és vendéglőseink, különböző fajta egyleteink. Vannak hírlapjaink és van végül a mindent egybefogó Magyar Népi Szövetségünk. Erre gondoltam, amikor felrajzoltam egy társadalmi mozgalmat vázlatát, mely a legemberjebb és legérdemesebb célkitűzéssel állítaná munkába a magyar társadalom minden életszervét.

Hozza össze a MNSz gazdasági és szociális ügyosztálya az összes megfelelő erőket. Osszpontosítsa figyelmüket az inséges magyar vidékekre, minél több helyszíni munkaalkalmat teremtsen az önszolgálat mozgalmával párhuzamosan.

Vigyázzni fogunk és számontartjuk, melyik szervünk hogyan végzi a maga részét ebben a munkában.

Bukaresiben a király és Groza Péter előtt vonultak fel a tömegek augusztus 23-án

BUKAREST. — Augusztus 23-án második évfordulóját a főváros méltó keretek között ünnepelte meg. A nap tiszteltére az egész város zászlódszobába öltözött, a házakon a nemzetiszínű lobogó mellett az Egyesült Nemzetek színei és a vörös munkásszülő lengett. A Victoria-téren emelvény várta a királyt és a kormány tagjait, a tere vezető utcákon és körutakon pedig hatalmas tömeg a felvonulást.

Amikor az emelvényen öfelsége megjelent — Groza Péter miniszterelnök, a Szövetséges Ellenőrző Bizottság tagjai és Nikodim pátriárka kíséretében — a tömeg szűnni nem akaró lelkesedéssel ünnepelte az uralmát, Groza Pétert és az Egyesült Nemzeteket, elsősorban a Szovjetuniót. A lelkesedés még fokozódott, amikor a király barátságos kezfogással üdvözölte az ország miniszterelnökét.

Lelkes hangulatban ünnepelte meg Kolozsvár augusztus 23-át

KOLOZSVAR. — Augusztus 23-án évfordulóját Kolozsvár közönsége a Szabadságtéren megtartott népgyűlésen lelkes hangulatban ünnepelte meg.

A népgyűlést Pogreccani Vasile főispán a demokráciáért folyó harc jegyében nyitotta meg. A kormány nevében üdvözölte a hatalmas tömeget. Camarasu Mihail tábor-

A felvonulás kezdetét 23 ágyulövés jelezte. A felvonulók élén a gárdaezred egy dicszázada haladt, majd a munkások, a környék földműveseinek és az értelmiségiek végelethatalan sora vonult el az emelvény előtt. A Magyar Népi Szövetség magyar képviselőiben felvonuló csoportját hatalmas tapsal fogadták. Magyar dajokát és demokratikus indulókat énekeltek. A Magyar Népi Szövetség csapatához hasonlóan nagy szeretettel fogadta az utcák és körutak színein elhelyezkedett nézőközönség a Bukarest felszabadításáért harcolt polgárhőrség volt tagjait is.

Politikai körökben kiemelték azt a jövőszónt, amely a királyi házat és a kormányt egymáshoz fűzi és rámutatnak arra, hogy a Királyi Ház és a kormány kapcsolatai a lakosság számára irányuló terv teljesen meghibásult.

nok, a hadsereg szónoke, augusztus 23-án jelentőségét, valamint a szovjet-román fegyverbarátság tényét méltatta.

Camarasu tábornok beszédét a király, Sztálin vezértábornagy és a Groza-kormány élteivel fejezte be.

Chisu Paulina a Demokrata Nők Szövetsége nevében beszélt. Rámutatott arra, hogy

a nőknek meg kell védeniük a békét s a békét csak a Groza-kormány biztosítja.

Ezután magyar nyelven Butyka Ferenc beszélt.

— A Demokrata Pártok Blokkja — mondotta — az elért eredmények megvédéséért harcol és azért, hogy az ország demokratikus fejlesztésére kidolgozott tervet a néppel együtt megvalósítsa.

Az ünnepség utolsó szónoke Stanciu Stoian, a Demokrata Pártok Blokkjának központi bizottsági tagja volt.

— A nép — jelentette ki — sohasem akarja a Szovjetunió elleni háborút. Azokat azonban akik a fasiszta bandáknak ejentmondottak, leölték vagy börtönbe vetették.

Rövid visszajelentést vetett a két év történetére, kiemelte 1945 március 6-án jelentőségét, majd a kormány megvalósításait sorolta fel.

Ezek a megvalósítások — fejezte be beszédét — feljogosítanak bennünket arra, hogy higgyünk az elkövetkező választásokon bekövetkező győzelemünkben! Győzni fogunk, mert velünk van az egész nép, amely érzi, hogy érte s vele harcolunk.

A tüntető tömeg lelkesedéssel és nagy tejszességgel fogadta a szónokek beszédét. A beszédek elhangzása után az ünnepelő tömeg a hadsereg parancsnokával és a katonai díszszázaddal az élén a Malinovszki-terre vonult. A tüntetőket az utcák közönsége mindenütt hatalmas tapsal és rokonszenynyilvánításokkal fogadta. Különböző szereketben volt részük a munkások és az értelmiségiek sorai között menetes román és magyar nemzeti viseletbe öltözött földműveseknek. A csapatvezető Dornita — élén úszoni bizottságával — ugyancsak nagy sikert aratott.

Déután a Sztálin a demokratikus hadsereg és a demokratikus szervezetek rendezésében kulturális szórakoztatás az egybegyűlt hatalmas közönséget. A román és a magyar szöveknak egyaránt nagy sikert volt. A műsorzámok után a népszervezők szakszervezete táncszámlát játszott.

A sötétjű népfőnökök este kilenc órakor ért véget.

Augusztus 23. évfordulójára alkalmából az újságírók szakszervezeti csoportja román és magyar nyelvi lapot adott ki, amely a népnek a szabadságért folytatott harcait jeltette.

A magyarországi reformátusok hírel tettek a demokratikus köztársaság mellett és elítélték minden fajgyűlöletet

BUDAPEST. — Az Országos Református Szabad Tanács, ez évben Nyíregyházán tartotta meg ülését, amelyeken résztvettek az összes magyarországi református püspökök is. A Tanács, miután megvitatta az egyház kérdéseit, zárulésán a magyar élet kérdéseivel és az antiszemitizmussal foglalkozott.

Határozatában az Országos Református Szabad Tanács megállapította, hogy Magyarország nemcsak katonai téren veszítette el a háborút, hanem csődöt mondott az egész magyar államrend is a gazdasági és társadalmi berendezkedés vonalán.

— Így kell látni a multat — állapítja meg a határozat — és ezzel a szemmel kell nézni a most folyó lelki és szellemi ébredést. Jóllehet, az államforma az egy-

ház szempontjából közömbös, mégis valljuk, hogy a demokratikus köztársaság a legalkalmasabb a nép életének és fejlődésének kibontakozására.

A zsidókérdéssel foglalkozva az Országos Református Szabad Tanács megállapította, hogy a népet elsősorban az egyháznak kell meggyőznie arról, hogy az antiszemitizmus és minden egyéb faji, vagy felekezeti gyűlölködés összeegyeztethetetlen a kereszténységgel.

Befejezésül az Országos Református Szabad Tanács kijelentette: átérzi azt a szörnyű fájdalmat, amelyet az életbenmaradt zsidóság elszenvedett és még ma is hordoz. Ezért megkérvé bár, de Isten színe előtt bocsánatot kérnek a magyar zsidóságtól.

Új értelmiséget a népből!

A népi kollégium fogalma felvetődött már Magyarországon és Erdélyben is. Egy dolog bizonyos: a kérdés nem elvanesztendő, hogy arról tudjék kellően elmélkedni vagy vitázzon. Egyszerűen meg kell választani. Az indulásnál azonban szükséges megállapítanunk helyét köznevelésünk egészében és megmutatni jelentőségét népiünk életében, hogy kellő átvétellel és áttekinthetőséggel indulhassunk neki a munkának.

Az élet nem új, visszavezethető messzire. Apáczai Cserei Jánosról feltétlenül de tán még régebbre is. Az erdélyi iskolák múltjából, az egyházi iskolákról tudjuk, hogy iskolába segítették a tehetséges falusi fiúk egy részét — mondhatnánk azt is: a szerencsésebb részét — és papokat, tanítókat, tanárokat neveltek belőlük. Azonban az a tény, hogy a kérdés ma ismét felvetődött és ereje fokozottabb, megvalósításának szükségessége nagyobb, mint a múltban, mutatja, hogy komolyan kell foglalkoznunk vele, mert régisége ellenére is vérszen mai. Az élet szegzete a mellőlnök és — akarva, nem akarva — felejtünk meg. Ajjást kell foglalnunk mindannyiunknak, mert ez nem egyszerűen egy néhány földműves, vagy munkásügyek ügye, ez mindannyiunké, az egyetemes magyar társadalomé. Azt írtam, hogy az élet szegzete nekünk a kérdést. Valóban így van, s hozzá azért, mert éreztük magunkat magyarok és az élet próbáján alaposan levetézt. A polgárság adata és adja ma is iskolába fiát, egyforma sorszereléssel. Vele is azt csinálja az apja, a fiával is — ha kell, ha nem — s is végig-hajtatja a középiskolát. Aztán egyetemesre megy a fiú s utána kilkerül az életbe. És itt bukik meg.

A falusi „intelligencia” nyegle tendenciával tekint a falura. Elmondható előkelőségében nem talál gyermekeinek megfelelő játszóteret. Mert hát ugye... mégsem lehet az, hogy egy tinótló, jónevűt, érdekes jrodalmi és köznevelési példaképpel megismerjék a szülői asszonyok gyermeke a többivel együtt játszó. Így kezdődik meg a különválás, a néptől való idegenkedés már gyermekkorban. Mikor ezt lerom, mintha hallanék egy nő hangot bágyadt és elkelőt és látnék egy pongyolás alakot, amint kibábil: Bandikám, gyere be... nem neked való a porban játszani? Bandi bejön és bög ekeltentül. Dehogyan nem nekivaló. Ő tudja mi vajó neki és mi nem.

Mégis tiszták társaitól. A férfi, aki unalmában vadászik, hazajön s az asszony nyaggatja: „Ejnye, édes fiam, nem kerülhetnél az máj városra?” A férfi dühös: „Az én házam ez a... ez a...”, hogy ő szívesen ül itt. Mintha ő nem utálná a falut és a sarat. A korcsnába megy — ha ugyan ezt is nem tartja itt értékesnek — és csakis itt, de csakis a földművesekkel — a falusiakkal, ha ugyan nincs más „elmésőbb” vajaki, akivel beszélgethetne.

Eddigi értelmiségünk főleg középosztályból származott, s nálunk a középosztályi jellegűben, látásmódban, érzés- és gondolatvilágban teljesen távolálló volt a magyarság zömétől. A középosztályból származó értelmiség nagyrésze mindmáig nem tudott kiválasztani gyökértelenségéből. Semmi otthonos, semmi közös érzetartó erő nem volt és sok esetben ma sincs a falu és jegyzője vagy orvos a között és sajnos, sok esetben tanítója és papja között sem. Ezekután egyáltalán nem eszadjni való dolog, ha egyesek így fakadnak, vagy fakadnak ki: „Nem kell nekünk nádrágos ember!” Az „értelmiség” részéről ez a „mi vagyunk minden, s rajtuk kívül csak süket semmi van” magatartása szinte általános volt. De a kérdésnek van egy másik és legalább ilyen tragikus oldala: az, hogy ezzel egyidejűleg falun és községekben a nép tehetséges fiajnak százezrek veszttek el az egész magyarság számára, mert nem tudtak tovább tanítani. Őknek kellett volna az a szerencsétlen helyzet. S ne állítsuk magunkat, a megoldás ma sincs meg. A Mórlez Zsigmond-Kollégium köznevelésünk vezérelt szocioprofilus és képzési vizsgálatának eredménye megdöbbentő. Parasztaink fiajnak a 1-15 százaléka jutott el a középiskolák nyolcadik osztályába. A helyzet a munkásság felállításában sem jobb.

Pedig alig vergődött fel egyházi munkás- és parasztagyermek az eredménye: egy József Attila, Veres Péter, Darvas, Erdősi Ferenc, vagy az erdélyiek Kiss Jenő, Nagy István, Asztalos István, Kiss Jenő, Horváth István, hogy csak az írókat említsük. Igaz, hogy ezek saját erejükkel — egyik-másik az iskolától elvált figyelemmel — küzdöttek fel magukat az őket megillető helyre. De

mi lesz azokkal, akik bízta tehetségesek, csak nem jórésztalálal képességük? Ezeket hagyjuk elveszni? Itt jutottunk el a kérdés megoldásának gyökerehez: nem bízhatjuk az érdeket egyesekre csupán, mert — mint már az elején írtam — nem csak az ő egyéni ügyük. A kérdés másképpen, mint intézményesen, nem oldható meg. Ezt bizonyítja a Győrffy-Kollégium példája. Az eredmény: a magyarországi földreform végrehajtásában olyan munkát végeztek, amely bármelyik intézménynek dícsőségére válhatott volna. Nálunk megalakult a Mórlez Zsigmond-Kollégium Magyarországon Felső-Kollégium létesült és most készülnek vagy már elkészültek mások is. Mindez azonban csak azoknak biztosít továbbképzést, akik az egyetemig már felvergődtek. Meg kell menteniük azonban az egész magyarság részére azokat is, akik még csak most kezdik. Középiskoláink számára is népi kollégiumok kelljenek! Az új ághidálá-

sának a mi tanult rétegeink és a nép között egyetlen módja: értelmiséggé nevelni a népből jövő gyermekeket, hogy munka-helyeikre térve azután vajóban a nép értelmiségét válnak. A természet önmagában nem adta. Nagyszerű gondolatokat, ötleteket nem adta, de a szervert végzetlenség pontos szakképzés is kell. Átfigyeltesség, tisztán és a kérdés-sor egészét átlátó szakemberre van szükség, ha az erdélyi magyarság létalapot, a lehető legjobb feltételeit akarjuk megteremteni gazdasági és művelődési téren egyaránt.

Mikor a kérdés megoldásának nehézségeire gondolunk, vajahogy „gy érezzük magunkat, mint a népmesés, aki a hétéfű sárkánnyal áll szembe. S ha vjagzóbb,

gazdagabb, emberibb és magyarabb élet akarunk, meg kell küzdenünk mindennel. A gazdasági nehézségeiket elcsúszással, a szülők félszességével, húzóóráival másodsorban. A tanító hivatása úgy áll előttünk, mint a költés, a lángszőlő. Próféciának kell lennie, aki hisz, embereket gyűz meg viszonzástalán nélkül, mosolyogva indít apró emberkéket a kművelt fők, a segíteni akarás bízalmába fók. Itt vár a kiválogatás nehéz munkája is, s ha valaki tanító létére nem is érzi eddig hivatást, most érezhet és kettőt. Vajon lehet-e megtanítani, nemet mondani, amikor ezek a kérdések ismét megdől, mások gukka felkelnek? Erkölcse és magyar ember-e az, aki az ilyenül közlegyintéssel elintézi?

Tanítóságunknak nagy próbája lesz ez. S gondoljuk meg, hogy ez körművelésél életünknek csak egyik kérdése. Egyik, de jövőnkre tekintve egyik legfontosabb, mert egész életünk, népiünk életére kihat. Aki így látja a kérdést, az feltétlenül mellénk áll és velünk együtt vallja: „Ez a mi munkánk”, de férfinek való és „nem is kevés”.
PALL ARTAD

Hogyan látja a magyar ifjusági kongresszust a földműves, a munkás és az értelmiségi ifju?

Ahogy közeledik országunk magyar ifjuságának nagyjelentőségű találkozója, mind nagyobb és nagyobb a mozgás az ifjuság körében. Látszik, hogy fiataljúságunk áthatja az összefogás, az egység vágya. Legjobbja kedvettől fogva tudták, hogy helyük a Magyar Népi Szövetségben van. E szervezetet hívatott és képes arra, hogy demokratikus alapon megszervezze és csatlakoztatja őket népiünk szolgálataiban.

E gondolatok vezéreltek amidőn megkérdeztünk egy földműves ifjút, egy munkás ifjút és egy diáktól arról, hogy mi a véleménye ifjuságunk nagy találkozásáról, a marosvásárhelyi országos ifjusági kongresszusról.

A földművesifju:

Velünk, falusi magyar fiatalokkal a múltban nem sokat törődtek. Ott nőttünk fel a falu kis poros utcáján. Libát és malacot őriztünk. Apánk-anyánk: látástól valótlanság a mezőn dolgozot; nem sok gondunkat viselhetett! Nem volt, aki összeszedjen, tanítson és neveljen. A gróf fia, mire katonasorba kerültek, bejárták a fél földet; mi nem jártunk túl a szomszéd falun soha. Akkor azt hittük, hogy ez a világ rendje. Ma már tudjuk, hogy nekünk, földműves ifjaknak is jogunk van tanulni, világot látni, boldogulni.

Mi már régen meg akartunk szólni, de nem hallgattak meg. Most másképpen van. Marosvásárhelyt ott a helye a földműves ifjuságban. Kérges a kezünk, egyszerű a szavunk, de mi is akarjuk a magyar ifjuság egységét. Örömmel készülünk a marosvásárhelyi ifjusági kongresszusra, hogy kezét szoríthassunk a munkásifjakkal és a diákokkal. Hiszen egy-ségben az erő!

A munkásifju:

Mi egész héten át keményen dolgozunk a gyárakban és műhelyekben. Örömmel tesszük, mert tisztában vagyunk azzal, hogy a boldogabb jövőt csak nehéz munka árán lehet felépíteni. A munkásifju a múltban lehet selegyemi. Most a földműves fiát. Mára elértük végre azt, hogy az embereket munkájuk szerint becsüljék.

Mi munkásifjak egységesek és tisztánlátók vagyunk. Tudjuk, hogy nekünk példát kell mutatnunk a népek közötti béke és a földműves-, munkás- és értelmiségi ifjak összefogása terén. Mi töltjük be a kapocs szerepét, tehát igen nagy munka vár ránk.

Marosvásárhelyen mi is ott akarunk lenni mindnyájan, szavunkat akarjuk hallatni, hogy végre megvalósuljon a magyar ifjuság várvavárt demokratikus harci szövetsége!

A diák:

Mi arra készülünk, hogy mint szellemi emberek méltó szerepet töltsünk be a társadalomban. Tudjuk, hogy értelmünk csak akkor, mint fizikailag dolgozó testvéreinké, de felelősségünk az övknél is nagyobb. Viselelnünk kell az „írásudók” felelősségét egy boldogabb, békésebb társadalomért. Tanítói, tanárai, mérnökei, művészei, szakemberei leszünk a jövő magyarságának s mi már tudjuk, hogy a népek milyen vezetőkre van szüksége: önzetlen, a néppel, a népert dolgozó magyarokra. Meg akarunk felelni népiünk kívánságának minden erőnkkel. Nemcsak

azzal, hogy megfeszített erővel tanulunk, hanem azzal is, hogy már ifju korunkban együtt akarunk dolgozni, szövetségre akarunk lépni földműves és munkás testvéreinkkel. Azzal is, hogy már most érdeklődünk népiünk sorskérdéséi után, már most meg akarjuk tenni, ami erőnkönl telik.

Ezekkel a gondolatokkal és elhatározásokkal megyünk Marosvásárhelyre. Találkozni akarunk ott minden ifjusági réteg kiküldöttével, bármilyen foglalkozásuk is legyenek ők. Onnan fogjuk büszkén megüzenni mindenkinél, hogy a jövő értelmiségi magyarját semmisen fogja elválasztani és szembeállítani a néppel. Azt akarjuk, hogy a marosvásárhelyi országos ifjusági kongresszus ezt a mondatot sugározza szét mindenfelé: éljen a magyar ifjuság testvéri találkozója, szilárd egysége és jövőt építő akaratá.
DOBOS LASZLÓ DR.

Butor,
szőnyeg, írógép
és egyéb értéktárgyak vétele, eladása.
„UNICOM”
Kossuth Lajos-utca 20. Telef. 508.

KOZMETIKA
Hamburg, Unió-utca 3 sz.
Tanítványképzés!

ÜZENET CSIKBA

Edes Öcsém!
Régóta nem írtam neked, aki a csiki fenyves erdők között élsz. Pedig sokszor gondoltam rád. Ott élsz a Székelyföldön és úgy hallottam, hogy a fiataljúság nagyon hallgat rád. En, ha az egy csoportban élő székely ifjuságra gondolok, egy kicsit elszorul a szívem. Nagyon sok gonosz dolog mesélek rólatok. Ugy érzem nem igaz, nem szabad, hogy igaz legyen. Te, édes Öcsém, mindig igaz szíved voltál hozzám és őszintén beszéltél velem. Szeretném megtudni, hogy igaz-e, hogy a székely ifjak meghasonlottak önmagukkal? Igaz-e, hogy csak a korcsma járja és harsint a bicika? Azt mesélik, hogy ami jót akar egy, azt ellenzi száz és ami jót száz akar, azt szétbomlasztja egy.
Pedig, ha így van, elég rosszul van!
Ti, öcsém, a felelősséget nem szóbeszédből ismeritek. Hisz 10 éves korotokban már erőt döntöttök és 15 éves fejjel sok közölteket már apát helyettesít. A csiki földet nem tudja más megdolgozni, csak a székely akarat. A megfontoltságoknak pedig világhire van.

Engedd meg, hogy sok bajodban még egy szomorúsággal terhelvek lelkedet. Amit most írok neked, mond el Péter sógoromat, Pista bábnak, de jöjék vérd a szívedbe Te, akire hallgat a fiataljúság.
Naponta jutok el, újságíró lévén, olyan hivatalos helyekre, mint a hadbírósg is. Ezelőtt egy héttel nyolc kalandorú magyar ifju, alig 16—17 éves diákok, köztük nem egy olyan is, aki iparos apja véres verejtéke árán akart tanult emberré nevelkedni, állott a bíróság előtt. Ezek a

fajtájukért dolgoznak, míg valóságban szabadon dolgozhatnak, mint a béke és szabadság elleneségeinek. Két év túllata, a demokratikus életért való harc meg kell nektek mutassa, hogy hol a Ti helyetek. Ti a börtönökön tapasztaltátok, hogy hova vezet az az út, amit a fasizmus járattól veletek. Inkább váljatok Balázs Pálokká népetek vértanúivá, akinek szelleme élető erő, mint Balázs Pálok gyilkosává, népetek szégyenév. Nem engedhetitek meg, hogy amit száz és száz épít, azt egy vagy két bitang lerombolja.

A másik eset hasonló ehhez. Egy héttel később ugyancsak a hadbírósg előtt huszonkét nagyváradi magyar ifju állott súlyosan vádolva. Ezek is újabb vérontás előkészítésével akartak sajátmaguk számára jövőt építeni. Újra gránátokat akartak robbantani és gyilkos fagyjuöllet lángját fellobbantani. Ezt a huszonkét magyar ifju is egyellen szélhámos tudta törbeccsalni. Egy Szabó István nevezetű, aki a fog-ságban holmi Hohenzollern hercegekkel trafikált s azután itthon „vezérnek” csapott fel, akárcsak a nemzetgyilkos Szalasi. Esküt követelt társaitól, zavaros tartalmú uszító röpcédulákat gyártott, robbanószerekkel határokat akart elrendezni.

Ti Öcsém, a jövőnek dolgoztok s ahogy dolgoztok, olyan lesz a jövő. A márt pedig arra használjátok fel, hogy életetek gyökere mélyen a földbe furódjon és ott maradjon.

Látod Öcsém, hova vezet az, ha az ifjuság megfővő erejét, lendületét, munkakövéit nem a jövőt építő egységes munkában vezetjük le, hanem kalandorok útdozatában vészti. Tudom, hogy az ifjuság ösztönösen irtózik minden féklől, de léte függ attól, hogy irányt, utat — igaz utat — találjon magának.
E fiuk közül is sokan hitték azt, hogy

Edes jó Öcsém, fogjátok össze a Magyar Népi Szövetség ifjusági szervezetében, értsétek meg, hogy egységben az erő. Csak annyit lesz a miénk, amit közös erővel kiharcolunk magunknak.

Hiszem, hogy a most tartandó marosvásárhelyi első szabad ifjusági kongresszusra veled együtt a székely ifjuság jöve jön el. Ereznél szeretném a kongresszuson a világ által megcsodált székely élniakarás megnyilvánulását. Legyen figyelmeztetés a hadbírósgon elítélt ifjak példája, hogy többé ne lehessen szétválasztani az ifjuságot idegenből ideküldött lélekmérgező kalandorok, népiünk ellenségei által.

Erre a munkára bíztat Téged szerető bátyád:
GANYASZ ALBERT

A szent család

Irtá: **BENEDEK MARCELL**

Mostani helyzetemben legtöbbet ér az a meggyőződés, hogy jelenlétem elősegíti azt, aminek ezidőszerint történnie kell — s még ha család lenne is az, hogy szükség van itt rám, már ezzel a családdal is sokat nyertünk. Goethe.

A nyomasztó hőség, amelyhez hasonló székely hegyeink közt a legöregebb emberek sem emlékeznek, alkonyatig nem enged ki a szobából. Zárt ablakok mellett, félhomályban rontom gyöngye szememet szállás, apró német betűkkel: Goethe és Schiller levélváltásával. Csak estefelé tudok kilépni az ő világából, hogy újra ismerkedjem a körülöttem lévő, esztendeje nem látott világgal.

Az ember minden olvasmányából első sorban azt ragadja ki, amit valamilyen szempontból magára, mai helyzetére és környezetére tud vonatkoztatni; amiben választ talál a pillanot leggyötrőbb kérdéseire.

Hasonlított-e vajjon Weimár és Jéna, a két szomszédos német városka helyzete, ahol Goethe és Schiller minduntalan átszalagált egymáshoz, de azonkívül ezernél több levelet is váltott az esztendő leforgása alatt, 1791 végétől 1805 elejéig — hasonlított-e, mondom, valamiben Erdély 1916-os helyzetéhez? Akárhogy erőltessük, facsargassuk is a dolgot, azt kell mondanunk: nem. Csak abban az egyben — de ez aztán elég — hogy emberek éltek akkor és ott is, éppen mint a mai Erdélyben.

Ez az egyetlen hasonlatosság ezer helyen eleveníti meg a két nagy ember levelezését; ezerszer lényesíti ki az olvasóból azt a felkiáltást: Mintha ma íránk ezt! Mintha itt íránk ezt!

Amikor enyhülő alkonyi órákban egy idősebb gazdával elbeszélgetek, valamennyi tele van panasszal. Nem a szárazsághozza panaszokról akarok most beszélni, ámde azokra is erősen ráérne a nyomtatott betű, hogy megállják mindenütt, ahol kell. A falu lakóit siratják.

Ez a falu valamikor szellemi exportra dolgozott. Kicsi földje sohasem tudta valamennyi lakóját eltartani. De kirajzó ifjúsága között kevés volt az olyan, aki egy-két esztendőre városba szegődött kocsisnak, szolgádnak, mi-egyhének. A legtöbbje iskolába ment, tanító, pap, tanár, tisztviselő lett belőle. Elnek odadt Magyarországon — ahol a helyzet távolról sem volt ilyen

kedvező — olyan tisztviselő családok, amelyeknek őse száznál több esztendeje származott el innen.

Ezeket az ösöket s az utánuk következő öt-hat nemzedéket nagyrészt székelyföldi iskolák nevelték. Az iskolák oly bőven osztozhattak az ösztöndíjakat, hogy a legszegényebb székely fiú is átvergődhetett a középiskolán, ha tehetsége és kedve volt a tanuláshoz. (Az igazi nehézség, a birtokosok eladása, csak az egyetemen kezdődött.) Emlékszem, fiatalkoromban minden nyáron huszonöt-harminc diák jött haza vakációra a 700 lakosu községbe.

Ezeket az ösztöndíjakat már az első világháború megsemmisítette. A létükért küzdő iskolák, intézetek kénytelenek voltak méregdrága tandíjakat, bennlakási díjakat szedni. Ebben a tekintetben az iskolák helyzete ma sem változott. Száz esztendővel ezelőtt módjukban volt, hogy legalább a diákok föl-vételében demokratikusak legyenek s azok is voltak. Ma, ha szellemben demokratikusak is, ebben a tekintetben a legjobbak akcrral sem lehetnek azok: csak jómódu ember gyermekét vehetik fel. S az idén, a gyilkos szárazság napjaiban, nagygazdák is főprengenek, hogy miből is folytassák gyermekeik tanítását.

Ez az egyik fele a panasznak. A másik fele azokról szól, akik az elmúlt években itthon nevelődtek. Bizony, nem

igen látszik meg rajtuk, hogy belőlük kellett volna annak a hagyományos értelmiségi exportnak kikerülni. Hargudni nem lehet rájuk, mentességük van bőven, de annyi bizonyos: eldurvultak, elvadultak. Eveken át nem volt fiatal, erős, tevékeny tanítójuk évekig távol voltak az apák is a faluból. A csirázó kulturális igények elasztak vagy rossz irányban nőttek ki. Magam is láttam már 44/45 telén s még inkább látom most, hogy az új idők új gondolataiból ide csak elferdült, félreértett foszlányok jutottak el, s a fiatalok forradalom-paródiája csak arra jó, hogy megriaszd és a reakció felé terelje az értelmes, haladásra képes idősebb nemzedéket.

Bizonyára némesak ebben a faluban van ez így, de itt feltűnővé teszi az, amit a múlt időkről elmondottam. Itt bizonyosan megvan az értelmi képesség, csak nevelésre lenne szüksége. Ennek a nevelésnek van egy ma nehezen áthidalható anyagi akadálya, de van egy olyan része, amelyhez csak jóakarát és buzgóságot kell az erdélyi értelmiség részéről.

Ezért irtam cikkem elejére jellegűl Goethének száznegyvenhét esztendővel ezelől azt a mondatot. Ez a mondat járt eszemben most vasárnap, amikor a falunk elkészve rendezett Pétöfi-ünnepén a templomban, az Ur asztala előtt beszéltem, s ma is, amikor várom, hogy a tavaszon felépült kulturházaiban lehet-e

mást is esztendő az ifjúsággal, mint a Gyurkovics-lányok előadását?

Annak az értelmiségnek, amely akár születése, akár a múlt kedvezőbb gazdasági helyzete révén jutott mai — nem éppen rózsás — de mégis megbecsült és kötelezettségekkel járó helyzetébe, jusson eszébe Goethe szava: szükség van itt rá!

Goethe és Schiller leveleiben kétfel- lennek látszó panaszok vannak a korukbeli német társadalom kulturátlanságáról. Ma már elképzelni is nehéz, hogy közös folyóiratuk csak két esztendőig tudta tengetni életét; egy másik, amelyet Goethe egy művészettörténet-tudóssal alapított, már a harmadik száznál roskadozni kezdett; harmad- száz annyi előfizetője sem volt, mint amennyi kellett volna. Pedig nem aféle kezdő legénykék voltak akkor: Goethe már ötven felé járt s olyan miniszter- elnök-féle, Schiller a jéni egyetem ta- nára és udvari tanácsos... Kétség, ha- bozás sokszor fogta el mindkettőt. De a kétségen mindig urrá lett ez a köte- lességre és felelősségre intó tudat: Szükség van rám. S még ha család- lenne is...

Még ha család lenne is: szent csalá- dás ez.

Akiben egy csepp tudás és tehetség van, nem állhat félre a falu nevelésének szolgálatától. Ki kell menni személye- sen a faluba, könyvet vinni, tanítani, nevelni, felvilágosítani. „Jelenlétom elő- segíti azt, aminek ezidőszerint törté- nie kell.” Jövendő művelődésünknek a városi munkásság mellett legbővebb for- rását nem engedhetjük nyomtalanul el- tűnni a kiszáradt föld repedéseiben.

A székely falvak népe, Marosvásárhely polgársága és a Bolyai Tudományegyetem bekapcsolódott a Magyar Népi Szövetség ifjúsági kongresszusának előkészítésébe

MAROSVÁSÁRHELY. — Ahg hogy végetért a romániai magyar nők országos kongresszusa, máris előkészületek történtek a magyar ifjúság első szabad országos kongresszusának megtartására. Romániai magyar ifjúsága — mint már kö- zöltük — augusztus 30—31 és szeptember 1-én gyűl össze a székely fővárosban megtárgyalni ifjúságunk sorsdöntő kérdéseit.

Az ifjúság parlamentjének előkészítő bizottságától kapott újabb értesülés szerint Marosvásárhelyen bizottságok ala- kultak az ország minden részéből összeseregülő ifjúsági kiküldöttek ellátására és elszállásolására. Az előkészítő bizottság felkérésére a marosvásárhelyi Bolyai Tudományegyetem orvosi kara felajánlotta teljes támogatását. Értesülés szerint az egyetem internátusa 150 ifjú számára biztosít szállást erre a három napra. Az ellátás biztosítására a városi cukorgyár, valamint a kereskedők, pékek és a mészárosok is felajánlották segítségüket. A székely falvak fiatalosága nagy lelkesedéssel gyűjtést indított, hogy természetbeni ajándékkal segítsék a kiküldöttek ételmezését. A gyűjtés első eredményeként az egyik faluból egy székely gazda máris 10 veka búzát küldött be a kenyérelállítás biztosítására.

A kongresszusra való előkészítés céljából lelkes ifjak járják a székely falvakat s ezideig Maros-Torda megyében több mint 30 községet látogattak meg. Az elmúlt vasárnap 6 községben tartottak ifjúsági gyűléseket. Szászrégenben ifjúsá- gi napot rendeztek, míg Szovátára a tanítóképző diákjai mentek ki előadásokat tartani. Mind a falvak, mind pedig a váro- sok fiatalosága nagy érdeklődéssel fogadta a kiküldötteket és megfogadták, hogy a szeptember 1-én rendezendő záró nagy- gyűlésen székely népviseletben fognak felvonulni.

A Bolyai Tudományegyetem orvosi kara, a székely falvak és Marosvásárhely polgársága segítségére siet a székely fővárosban tartandó országos magyar ifjúsági kongresszus előkészületeinek.

Nem leszek kórházias uriember...

Lesznek, akik szerény- telenségnek veszik, hogy a magam életéről írok. De van egy mentességem: azért bátorítottam ilyes- mire, mert bizonyos va- gyok benne, hogy amit el fogok mondani, nem- csak az én ügyem. Nem tudnám megmondani, há- nyan vannak még erdélyi magyar fiatalok, akik a szegénységnek ugyan- arról a tájáról, ugyan- olyan körülmények kö- zött vergődtek és ver- gődnek kifelé, mint én. De tudom, hogy sokan vannak. És tudom azt is, milyen szelmalomharcba kavarnak egy idő után azokkal, akik útnak eresztették őket a gon- dolat birodalma felé: szü- lökkel, rokonokkal, az egész faluval. Erről akar- ok írni.

Hogy középiskolába ker- ültem, annak okát va- lahol édesapám mezitláb- bas gyermekkorában ke- ressem. Abban az időben, mikor az uradalmi héres- málét-majszoló napszá- mos-fia rácsodálkozott a há- ród durrógó traktorjá- ra, mely vadonatúj volt. Pestről hozták. Meges- odtálta, mint a medvét s idegelbe fészkelte magát a nyugtalanság. Ahogy mesélt, valami belső dac- féle lobbant fel benne s mint eső után a gomba, olyan hirtelen nőtt az el- határozása, hogy nem lesz urak bérese, mint az apja.

Gépez lett belőle. Mes- tersége fölött a nagy-

apaménál; nem ökröket hajtott a grófi tarlón, hanem traktort.

A motor zúgása, az ola- jos gépész-ladrág s a szalmakalap helyébe ke- rült sportsapka megnö- velték aztán az igényeit s ebből ered, hogy köl- esönkapott ágyneművel, egyház és mások segít- ségével bekerültem az enyedi, majd kolozsvári kollégiumba.

Azóta, hogy édesapám az anyámmal egy egész éjszakát vívódtak a lehe- tőségek kutatásával s én a pokróc alól táguló fül- lel és szemekkel hallga- tottam a sötétben: sok idő telt el. Jártak ron- gyosan, foltos cipőben s még azon az őszön elte- mették a meggazdagodás álmát.

En pedig maholnap be- fejezem a tanulásomat. Befejezem — és nem le- szek az, akinek szántak. Mert engem úrnak szá- ntak, kinek sok pénze lesz és kóháza Kolozsváron.

Mikor a minap elma- gyaráztam, hogy nem lesz ebből semmi, édes- anyám elszomorodott. Szememrehányta, hogy akkor minek végeztem azt a sok iskolát? S ha nem az a szándékom, hogy valamit gyűjtsek az életben, miért nem maradtam otthon kapál- ni részibe?...

— Hát idefigyeljen, édesanyám — próbálkoz-

tam tisztára mosni ma- gam. — Hogy mi, tehát az erdélyi parasztság s munkásság ott tartunk, ahol ma, annak köszönje, hogy minden fiút ilyen szándékkal és felfogással küldtek iskolába.

— Beadjuk, aztán úr lesz belőle — gondolták —, finom, fehérkező, telepénztárcájú uriember, aki keveset dolgozik és sokat szerez.

És vakációban titkolt örömmel nézegették a szülők, amint úrrávedlett fiuk összetegeződött a nagyságos úr fiával, kit addig csak úrfinak szólí- thatott.

— Aztán emlékszik-e, mikor másodikos gimná- zista koromban azzal ron- tottam be az ajtón, hogy a nagyságos urat ezután Jenő bácsinak szólítha- tom?

A hidon találkoztam vele, aztán ő sok ideig túrkálta botjával a föld- t s egyszer csak meg- sinitogatótt.

— Te fiam, szólíts ez- után Jenő bácsinak, hi- szen közénk tartozol. Úr lesz belőled, vagy mi a fene — s azzal otthagya- t.

Eleinte nagyon örültem neki. De később szegény fogott el s szímet pró- báltam vetni azzal is, vajjon tényleg közéjük tartozom-e? Valami nem hagyott nyugton s arra gondoltam: mit fog szól- ni nagyapám, aki bére-

volt és dédapám, aki jobbágy. Árulónak érez- tem magam és hütelen- nek. Eszembejött egy- iskola-társam is, aki tan- ult és mikor megnőtt, szégyelt az édesapjával egy üsvényen menni.

Dehát én akkoriban Móricz Zsigmond köny- veit faltam és csöppet se félttem, hogy magam is odajutok.

Azt mondták nekem a minap is: minek törődök én a más bajával, mert az enyémel úgyse törö- dik senki. Hát ez igaz. Aki belekóstolt az életbe s jól becsapták az embe- rek: jónak találja ezt a felfogást.

De mondok egyet: mi- nél nagyobb lesz itt Er- délyben azok száma, akik- ben erősen lobog a népük iránti felelősségérzet, an- nál biztosabb, hogy vala- ha mások lesznek az em- berek. Ki tehet róla, hogy olyan idöket élünk, mi- kor másokért kell dolgoz- ni: azokért, akik utánuk jönnek. Kit okozunk azért, hogy mindent új- ból kell építeni és ültet- ni, mint a jégverés után. Hát ha mi nem tevékeny- lünk ezt a kiest palántát, airtól azt mondják, hogy a neve demokrácia, ki fogja nekünk újraültet- ni, ha kiszáradt?...

Azt mondják sokan: nem ér semmit az egész próbálkozás. Hát ha nem ér, azt mondja meg va-

laki, mikor volt az, hogy az esővel együtt más- valami is hullott volna az égből. Egyetlen egyszer történt: a mannahullás idején, de az sem volt igaz.

Mert, hogy itt megvál- tozzék, ami nem jó, an- nak legelső feltétele: néz- zük másképpen a világot és az embereket. S ör- vendezzünk annak, hogy ha lassacskán is, de meg- indulhat az a nagy ki- egyenlítődési folyamat, melyet annyian meg- álmodtak a jobbak közül.

De hát akkor miért hall ilyesmit az ember: — Te Feri, mit vagy ülsz a paraszok közé? Szó- to már nem vagy közé- jük való...

Vajjon miért nem kö- zöljük valót? Mert gimná- ziumban tanult néhány óvót, papot akartak fa- ragni belőle s ő kézzel- lábbal és minden őszöné- vel tiltakozott ellene; mert a szántást-velést, borjukat és bárányokat látta szerette, mint a latint? Hát ez elég ok arra, hogy erővel kiszá- kítsák a faluból és elte- gyék skatulyába, mint a vasárnapi szalagot?

S hányan és hányan annak, akik így okos- odnak: nem érdemes most tanulni, mert az uraknak ügye lejárt. Tanu- ja voltam a minap, hogyan beszéltek le roko- nai egy özvegyasszonyt,

aki tanítóképzőbe akarta küldeni a fiát. Addig verték a fejét, míg elhi- te, hogy a kommunisták nem szeretik az urakat. Annak pedig, aki gazda- sági iskolába akart men- ni, azt mondták az oko- sok:

— A, nem ér az semmit. Nagybirtok már nem lé- tezik. Ispán nem lehet belőle. S ha nem tud el- helyezkedni egy urada- lomban, teheti füstre az egész tudományát.

Erre mondja valaki, hogy nem kell újjáérté- kelteni a fogalmakat. Ha majd az emberek meg- értik, hogy aki értelmisé- gi pályára kap behívót a sorstól, annak egyetlen célja és akarata csak ez lehet: gyűljön ki az érte- lem és szellem fénye min- den ház ablakán.

Akkor nem kell majd ilyeneket írni:

— Édesanyám és apám, nagybirtok és nagybirtok, ne haragudjatok rám. Én sose felejttem el, mi be- került az iskolázatásom: a szegénységet, a szüntele- nül őrlő gondot s az át- földözött éjszakákat. A kalácsot, amit Enyedre küldtetek a amiből otthon csak kis darabkát kaptak az öcsém; az új cipő- amire mezitlábbas öcsém azt mondta keserűen: az- tén mindig csak nekí nekem egyszer se? Nem felejttem el, de mégsem lehetek az, akit áldottak. Nem leszek kórházias úr- iember...

SÜTŐ ANDRÁS

HIREK

VILÁGOSSÁG

A Romániai Magyar Népi Szövetség központi naplójának.

Kolozsvári szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassai-utca 7. Távbeszélő 252.

*

Tanítók és — versmondás

A tanítók nemrégiben lezajlott nagyváradi konferenciájának egyik számáról van szó: arról a számról, mely úgy hatott a megoldandó kérdések szövevényébe gátlódott négyezer tanítóra, mint aratás idején a kőtor szellő homlokkihűtő lehellete.

Jancsó Adrienne, kinek neve mindenütt ismerősön cseng már a jütkésben, Arany, Petőfi, Ady és József Attila leg-szebb verseiből adott elő néhányat, majd ezután a versmondás művészetéről tartott kis beszédet.

A röpke kis előadás hatásának tilka, hogy új volt és a politika forgószélbe kavart tanítóság részéről megcseppet senkinek elhanyagolt kérdést bolygatott meg.

Hogyan tanítsuk a gyermeket előadni, mi a vers lelke és a versstanulás célja és módja? Erről beszélt a művész.

— Nagy hiba, hogy ma mindenki „szavalni” akar — mondotta Jancsó Adrienne. Holott nem az a cél. Ez a szó különben: szavalás, meglehetősen elavult fogalom. Nem arra kell a gyermeket tanítani, hogy dörgedelmes patósszal és hadonászó végtagokkal „elszavaljon” egy verset, hanem az, hogy jól megtanulja s egyszerűen, de a vers teljes átérzésével és karlendítés helyett belső feszültséggel elmondja.

Az elemi-iskolai versstanítás célja csak egy lehet: megérteni a gyermekkel, milyen gyönyörűség az, ha valaki szereti és megérti a verseket.

KALOTASZENTKIRALYI FIATALOK LÁTOGATÁSA KOLOZSVÁRRA. A Magyar Népi Szövetség Kolozsvári szervezetének V-ik kerületi tagozata meghívta a Kalotaszentkirályi ifjúsági népi előadócsoportját vasárnapra Kolozsvárra. A kalotaszegi fiatalok az V-ik kerület magyarságának vendégei lesznek és vasárnap este 7 órai kezdettel az V-ik kerületi székházban (Türr István-utca 36) bemutatják a kalotaszegi néptáncokat és szokásokat. Az érdekes néprajzi bemutatást a MNSz-iffjuság reggelig tartó táncmulatsága követi. Vendégeket szívesen látnak.

A SEPSISZENTGYÖRGYI Református Székely Mikó-kollégium Fűfőgimnázium igazgatósága pályázatot hirdet a következő tanszékeltre: magyar, 2 román, latin, filozófia és állampolgársági ism., mennyiségtan, fizika-vegytan, 2 természettud., testnevelés, olasz, angol vagy orosz. Pályázhatnak férfiak és nők capacitateval, licentával, abszolutúriummal vagy IV. éves egyetemi halgtatók is. Pályázati kérések határideje szeptember 1. Mellékletek: végzettséget igazoló irás, állampolgársági bizonyítvány másolatban, rövid életrajz. Fizetés állami rendszer szerint. Cím: Református Székely Mikó-kollégium Fűfőgimnáziuma, Sfântu-Gheorghe, Igazgatóság.

(*) SAPHIR MIKLÓS DR. ANGOLFRANCIA NYELVTANFOLYAMAIT szeptember 1-én újból megkezdte. Új kezdő tanfolyam. Megbeszélés: naponta 12—1 között Horea-ut 23, Zsidó Gimnázium.

(*) ORVOSI HIR, Dr. Strub Iván rendelését újból megkezdte. Rendel gyermek- és bőrbetegeknek délután 3—6-ig, Széchenyi-tér 43, telefon 657.

TANÁRI PÁLYAZAT. A székelyudvarhelyi Református Kollégium előjárósága pályázatot hirdet: a) a fűfőgimnáziumhoz: latin, francia, olasz, mennyiségtan, egészségtan (orvos), fizika-szakos; b) a tanítónőképzőhöz: román, magyar, természettud., földrajz, egészségtan (orvosnő), rajzszerkesztés tanári állásra. A pályázati kérvények 8 nap alatt adandók be.

ÚJRA MEGNYÍLT A SZÉKELYUDVARHELYI VARGELYI REFORMÁTUS KOLLEGIUMI FÜFŐGIMNÁZIUM. A vajai- és közoktatásiügyi minisztérium engedélye alapján megnyílt az udvarhelyi református kollégium fűfőgimnáziuma I—VIII. osztályos. Beiratás augusztus 25—31-ike között. A szegény és szorgalmas tanulók kedvezményben részesülnek. A kollégiumban bentlakás és konviktus is működik. Minden felvilágosítást megad a kollégium igazgatósága.

URVACSORAOZTÁS A KOLOZSVÁRI BÉLVÁROSI TEMPLOMBAN. Az új kenyérről való hulladék eljuttatásáról a kolozsvári bevárosi református templomban ma, vasárnap délelőtt 10 és délután 6 óra-ig urvacsoraoztás lesz. A délelőtti istentiszteleten az ágendát Vásárhelyi János püspök tartja.

Nagy sikere volt a Katona-Színház kolozsvári előadásainak

KOLOZSVAR. — A román hadsereg kulturális és propaganda ügyosztályának vezérfelügyelője alatt álló „Katona-Színház” a demokratikus hadsereg kulturális színvonalának emelésére az ország különböző városában előadásorozatot tartott.

Szombaton a Katona-Színház együttesét, amely a város polgárait, munkásait és katonái részére színvonalas és magas erkölcsi tartalommal bíró előadásokat tartott. „A szerelem éneke” című operett három előadása nemcsak demokratikus és egészséges nappal birt, hanem fejlődte az időszerepüket, de alkalmat adott a fiatal emek tehetségének bemutatására és az előadás olyan

színyvonalon mozgott, amely a hivatásos színészeknek is becsületet várt volna. A színháztermet szorongásig megtöltő közönség lelkes tapsal viszonzta a Katona-Színház jóslakirult előadását és megeg ünneplésben résztett a nép hadseregét. Az előadás a kolozsvári helyőrség tisztjei és altisztjei családjukkal, az üzemek és gyárak munkásal, valamint a katonai egységek tagjal nagyszámban jelentek meg.

Külön dicsérettel kell megemlékeznünk a Dermata Cluj- és Bőrgyárak Rt. igazgatóságáról és üzembizottságáról, amelynek támogatára még bensőségesebb tette a hadsereg és a munkásság jó viszonyát.

A MNSz bukaresti irodája közbenjár az italmérési engedélyek becserelési határidejének meghosszabbításáért

KOLOZSVAR. — Amint ismeretes, az italmérési engedélyek becserelésének a határidejét legutóbb 1946 augusztus 1-ig hosszabbították meg. Eddig az időpontig a magyar hatóságok által kibocsájtott régi engedélyeket be kellett cserélni, illetve ezek helyébe az érdekelteknek újat kellett beszerezniük. A vendéglátó iparosok egy részének, bár sikerült új engedélyhez jutni, a kérvényekre javarészt még mindig nem jött válasz, többen pedig, akik a szükséges okmányokat még mindig nem tudták beszerezni, még a kérvényüket sem tudták beadni.

Az ügygel kapcsolatban a MNSz országos központi jogügyi irodája árt a fővárosba, utasítva a szervezet bukaresti jogi irodáját, hogy járjon el az illetékes minisztériumban a becserelési határidő újabb méltányos meghosszabbítására.

Marosvásárhelyi iparos- és kereskedő társadalma nagygyűlésen biztositotta támogatásáról Kurkó Gyáfast és a MNSz-t

MAROSVÁSÁRHELY. — A székely főváros iparos és kereskedő társadalma augusztus 18-án nagygyűlést tartott s ebből az alkalomból a következő táviratot küldték a Magyar Népi Szövetség országos elnökének, Kurkó Gyáfast: „A marosvásárhelyi iparosok és kereskedők augusztus 18-án tartott közös nagygyűlése kimondotta, hogy egy emberként sorakozik fel a demokratikus pártok és a MNSz mellett a közelgő választási küzdelmekre. Minden egyes iparos és kereskedő és azok családtagjai is — hogy a választásokon a magyarság egységes népszámlálása teljes legyen — mindent megtesznek, hogy Románia demokratikus parlamentjében a magyarság kellő képviselethez jusson.

Nagygyűlésünk köszönetet mond azért az önzetlen harcos munkáért, melyet eddig a magyarság érdekében kifejtett. Kérjük, hogy mint a múltban, úgy a jövőben is ugyanolyan becsülettel álljon a magyar érdekek védelmére, mint azt közmegelegedésre eddig is tette.

A nagygyűlés megbízásából: Kacsó Ferenc iparosegyesületi elnök, Nemes Dezső kereskedő-társulati elnök.”

Súlyosan elítélte a kolozsvári katonai törvényszék a nagyváradi fasiszta diákszervezet tagjait

KOLOZSVAR. — A kolozsvári katonai törvényszék csütörtökön este mondott ítéletet a „Vadmadarak” és „Névtelen Harcosok” nagyváradi fasiszta diákszervezet bűnperében. A vádlottakat a hadbíróóság rémhírtérjesztés és bűntényekre való szövetkezés miatt a következő büntetésekkel ítélte:

Szabédi Albertet, a „Vadmadarak” szervezetének vezetőjét 5 évi, míg társait, Gazdovics Kálmánt másfélévi, Farkas Istvánt, Fényes Györgyöt, Kerekes Albertet, Both Kálmánt, 1—1 évi, Orbán Miklóst 4 havi börtönre ítélte.

A „Névtelen Harcosok” vezére, Szabó István 4 évi, társai közül Nagy Lajos 2 évi, Diószeghy István, Kacsor János, Almásy Ferenc, Nagy Ernő, Porczán László nagyváradi diákok másfél-másfél évet kaptak. Kompány István tisztviselőt egy évre, Herbs Máriát 6 hónapra, Imreh Magdát 6 hónapra, Süle Erzsébetet 4 hónapra, Chantal Margitot 6 hónapra, míg Orbán Lászlót, Orbán István atyját, 1 évi börtönbüntetéssel sújtotta a katonai törvényszék. Nagy Ilonát, Szabédi Béla anyját, felmentették. A vádlottakra mellék-büntetésként pénzbírságot is róttak ki.

A Romániai Demokrata Nők Szövetsége és a Népvédelem közvetíti a levelezést és tudakozódást a hadifoglyok és hozzátartozóik között

KOLOZSVAR. — A Romániai Demokrata Nők Szövetsége és a Népvédelem levelezési és tudakozó központot létesített a Szovjetunióban lévő hadifoglyok és a Romániában élő családtagjalk közötti összeköttetés megszilárdítására.

A bukaresti központ utasítására Kolozsvárt is — csakugy mint a nagyobb városokban — a Demokrata Nők Szövetsége és a Népvédelem vállalkozott arra, hogy a

Szovjetunióban lévő hadifoglyok megadott címére eljuttattja a leveleket és érdekődik a foglyok címe után. A városi szervezetek a leveleket és a tudakozólevelet a bukaresti központhoz küldik el, amely sürgősen továbbítja a Szovjetunióba. A központ párnapos fennállása óta már többszáz levél juttatott el a hadifoglyokhoz és több száz esetben sikerült megtudni a hozzátartozók részére hadifogságba került családtagjalk címét.

A KÖNYVTÁRAK FIGYELMÉBE! Utoljára hívjuk fel a köz-, iskolai, egyházi, szakszervezeti stb. könyvtárakat, hogy szeptember 1-ig a következő adatokat szolgáltatassák be hivatalunknak, a vármegyeház 51-es szobájába: 1. A könyvtár neve, 2. A könyvtár címe, 3. A felelős neve és címe, 4. A könyvek száma, 5. A könyvek neme. Azokat, akik ennek a felhívásnak nem tesznek egeget, a fegyverszüneti egyezmény 16. pontja értelmében szabótáloknak minősítik és viselni fogják a súlyos következményeket. A Tájékoztatásiügyi Minisztérium kolozsvári kirendeltsége.

KOLOZSVÁRI SZOLGÁLTATOS GYÓGY-SZERTÁRAK. Augusztus 25-től augusztus 30-ig beadólag szolgálatban: dr. Gajna (Szabadság-tér 34), Hygea (Mihály vitéz-tér), Victoria (Horea-ut 47) és Sotropa (Stefan cel Mare-tér 1). Egész éjjeli szolgálatban: augusztus 25-től augusztus 27-ig beadólag: Hygea és Sotropa gyógyszer-tárak.

(*) HAZASSÁGI HIR, Melchner Gitta és Rosenfeld Antal szívesen látják rokonajkat, barátajkat és ismerőseiket ma délután 6 órakor a Karolina-tér 8 szám alatt tartandó esküvőjükre.

A MNSZ V-ik KERÜLETI SZERVEZŐ BIZOTTSÁGA kéri a kerület utcaszervező felelőseit, hogy augusztus 27-én, kedden este 8 órára megbeszélésre jelenjenek meg a MNSZ V-ik kerületi otthonában, Türr István-utca 36. szám alatt.

(*) UJ BETEGSEGELYZŐ és személyzeti adó befizetési lapok és könyvek az „Atlas” papírkereskedésben kaphatók.

FIZETIK KOLOZSVÁRON AZ AUGUSZTUSI NYUGDÍJAKAT. A kolozsvári pénzügyigazgatóság tudomására hozza a kolozsvári nyugdíjasoknak, hogy az augusztusi nyugdíjajukat a következő sorrendben fizetik: augusztus 26-án 1—500, augusztus 27-én 501—1000, augusztus 28-án 1001—1500, augusztus 29-én 1501—2000, augusztus 30-án 2001—2500, augusztus 31-én 2501-től további sorszámokkal ellátottak részére. A nyugdíjlevelet a fenti sorszám szerjnt, a fenti jelzett időközben — délelőtti órákban — osztják ki, míg a nyugdíjak kifizetése a délutáni órákban 4—7 óra között történik. A pénzügyigazgatóság felhívja a nyugdíjasok figyelmét, hogy a nyugdíjért csak személyesen, vagy törvényes meghatalmazottak jelenjenek meg és hozzák magukkal személyazonosságukat igazoló irataikat.

(*) A KOLOZSVÁRI GAZDASÁGI EGY-LET tagjai tudomására hozza, hogy Budai Nagy Antal-utca 128 szám alatti gyümölcs-feldolgozó üzemében megkezdődött az anyagátvitel. Felvilágosítással szolgál az üzletvezető.

A KOLOZSVÁRI MAGYAR TANNYELVÜ ALLAMI LEANYPÉNTAGIUMBAN az 1946—47. iskolai évről beiratkozás augusztus 26-tól szeptember 7-ig minden délelőtti 10—12 óra között az Unitárius Köljegumban, az intézet irodájában.

FELHÍVÁS. A kolozsvári magyar tanfelügyelőség felhívja a helybeli közép- és elemi iskolák egész tanszemélyzetét, hogy közérdekű rövid megbeszélésre augusztus 27-én, kedden délelőtti 10 órakor a MNSz helyi tagozatának Farkas-utca 7 alatti helyiségében jelenjenek meg. Hadházy Sándor tanterületi főfelügyelő.

(*) A DITROI egyháztanács iskolászóló pályázatot hirdet a fűfőgimnázium román katonai iskola I. és II. tanjait állására. Fizetés mint az államnál. Egyik állás igazgatói. Ezért tiszteletdíjat fizetünk. A másik állásban kántori teendőket lehet végezni. Ezért szerény stója és fizetés jár. Házaspár előnyben.

FEKETE LISTA. A kolozsvári törvény-szék szabótálozásért és árdragításért Garbovean Nicolae Szilána községi lakost 50.000 lej, Oltean Dumitru Gyaju községi lakost 50.000 lej, Bója Dezső kolozsvári lakost 600.000 lej, Balázs István és Kovács István Méra községi lakosokat egyenként 300.000 lej, Morar Petre Bozs községi lakost 200.000 lej, Misa Iujtu kolozsvári lakost 250.000 lej, Péter István kolozsvári lakost 100.000 lej.

Fájdalommal tudatom, hogy legkedvesebb hozzátartozóm,

Fonódi Gyula
Dermata-tisztviselő

augusztus 24-én elhunyt.

Temetése augusztus 26-án délután 5 órakor lakásáról, Toldi-tér 3 alól lesz.

Gudor Ida

Mosott nemasgyapjú fésülését és fonását vállaljuk.

Deportáltak-utja 4.

Eladó

1 drb. „Strebel” alacsony nyomású központi fűtési gőzkazán 22 m² fűtőfelület.
1 drb. „National” központi fűtési melegvíz kazán 2.4 m² fűtőfelület.
1 drb. „Strebel” központi fűtési melegvíz kazán 1.8 m² fűtőfelület.
1 drb. 800 literes melegvíz termelő boiler.

Katona István
Kolozsvár, Traian-ut 13 sz.

Marmadix, bővített kiadás!

Paál Rózsi Szakácskönyve

kötve 15.000 lejért kapható

Kovács könyvkereskedésében

Március 6-utca 3 szám.
(volt Szenlegyház - utca)

Tízgyermekes családjánya Váradszentmárton bírója

TEMESVÁR. — Az országos népkongresszuson mondotta egyik asszony: — Tízgyermekes családjánya és Váradszentmártoni községi bírója vagyok. A teremben lévő asszonyoknak büszkén álltunk feja szemre. Még azok is felgyújtották a többi fűrészt, akik a többnapos utazásból, a hőségéből, vagy akik szorgalmasan jegyezték kis könyvükbe, nem akarva eszajlasztani semmit abból, ami a kongresszust felejthetetlen élménnyé tette. Egy pillanatig mindentől hátrahagyva Jánosné, a fejkendő, öregedő földművelőasszonyt nézte, ahogy ott állott az emelvényen komolyan, öntudatosan. A szünetben megkerestem. — Hogyan letél községi bíró? — Hát úgy, hogy megválasztottak — mondja nevetve. — Valamivel mégis csak kárdelemte — mondom. — Csak éppen hogy tudják rólam: szeretem az embereket és egész életemben mindig a más gondjait-haját igazgattam. — Ha ez érdem — folytatja —, akkor ez volt az érdemem. De én nem tartom annak Hírszen kötelesség az, hogy szeressük egymást és segítsünk egymáson. — Miféle bíró? — Áprilisban választották meg hivatalosan. De titokban már azelőtt is én voltam a bíró — mondja nevetve. — Ha gondja volt valakinek, csak hozzám jött hamarabb és nem a bíróhoz. — Mivel kezdte a bíróságot? — kérdezem. — Elsősorban, ahogy hatalom került a kezembe, hát azt a gyermekek javára igyekeztem fordítani. Felállítottam a napközi otthont és kiharcoltam nekik a cukrot, mert bizony félnek nem sok cukrot ételek eddig a gyermekek, de én tudom, hogy ez kell nekik. Megmagyaráztam a többi anyáknak is, a hatóságoknak is és ma már nálunk minden gyermek megkapja a rendes adagját. Aztán ezer más gond, baj is mind az én fejemen van, ami fáj a falusi asszonyainknak, embereinknek. Azt szeretném, ha igazi testvérként élnének románok, magyarok. Ezért dolgozom. Ott vagyok én a szüléseknél is, az esküvőknél is, mindenütt ott vagyok. Sem éjjel, sem nappal. Főzni is kell, mosni is, dolgozni a ház körül, kis gyermekek is van, a legkisebb alig két éves, azt se hagyhatom Isten szájába. Aztán meg bíróságot is kell — mondja hűszken.

— Földje van-e? — Sajátom sincsen, de ahol én járok, az mind az én földem és minden ember az én testvérem. Ismerős asszony lép hozzánk. — Jöjjön el a lányom esküvőjére — mondja. — Ott leszek, persze hogy ott leszek, hiszen keresztény vagyok. Tudja, hány keresztény vagyok? — fordul felém. — Könyv nélkül nem tudom pontosan, de legalább harminc biztosan van. Aztán meg hat unokám is van már — mondja dicsőkedve. Csengetnek. Vége a szünetnek. Visszamegyek a kongresszusra. Makavé Jánosné kezem szememmel. Ott ül a községi nőbíró asszonytársai között és szorgalmasan jegyez kiskönyvébe. — Mondjátok meg azoknak is, akik nem jöhettek el — mondja a kongresszus egyik előadója —, hogy harcoljanak velünk együtt a szabadságért és a jogainkat biztosító demokráciáért. Hogy megmondják-e? Minden bizonytalanságot elhárít az asszonyok, akik jelen voltak a kongresszuson. Eszmondják azt is, hogy az új szabad élet valóra váltja azt, ami eddig csak legenda lehetett: magyar földművelőasszonyok kezébe került immár a bírói pálcza Romániának Váradszentmárton községében.

JAGAMAS ILONA

Kerékpárt jó gumikkal megvétele keresek. Cim a kiadóban.

Szántó Dezső & Fia Nagyváradi Gyártékek belső minőségben: „Esslinger”-rendszerű ablakredőnyöket, üzleti rollókat hullámos acellemezből, „Zephir” kályhát, „Elite” asztaltűzhelyeket, stb. Kolozsvári képviselet: Technocomert, Dosztojevcskij-u. 12 (v. Zápolya).

A fejsze, a kecske és a tűz...

Olvasó — akit magam megnyugtatóra nyújtsanak vélek —, ne hidd, hogy Aesopus vagy Lafontaine tanulságos meséinek címét látod magad előtt. Kiváncsiságod se az észszadok dohosszágát szaglássza benne, hanem inkább a kesernyés füst s az égő avar savanyuságát.

A fejsze, a kecske és a tűz óriási erdő-égések során kerülnek közös nevezőre, a roppant fűsthajók szárnyán, melyek komoran terpeszkednek a radnai bércektől a komandói lápokig. Itt is, ott is égnek az erdők a székelly havasok ormán csak úgy, mint Biharország bus és babonás tájain...

EUROPA HAJNALAN...

Hajdan, európaiságunk hajnalán lassan terjedő civilizációknak szimbóluma volt a fejsze. Erdők irtásain állottak a szláv és germán telepeselek rönkökből összerótt otromba házaik, előőrseiként egy kibontakozó kultúrtájnak. Tisztáskor tisztásra hangzott a kurjantás, hiszen maga a germán szó is, egyes nyelvészeink szerint, kiablólt, jótorkut jelent.

Ezekben a rengetegeken, melyeket akkori formájukban bátran nevezhetnénk mérsékelt égővi dzsungelnek, Wotan tölgyei mellett ott illatozott a szlávok szent fája, a hárs is. A tisztásokon tanyát vert a mogyoró s a csúcsok felé feltűnedezt a titokzatos „idegen fa”, a „napfényel szerelemben élő” nyír is... A Kárpátok rengetegeiben bölények busa feje komorlott s a

szirtfalakon, a kőszalak lovagja, a zerge tanyázott. Gyelő várától Szent László városáig, Váradi is, óriás őserdő húzódtott, melyet Rogerius püspök siralmas krónikája Igjon erdejének nevez. Hosszát háromnapos járófölddel számítja a tudós főpap — nyeregéből mérve a léptéket. Ösvényein rálók és utonállók leselkednek s irtására királyi kegy és kegyuri parancsokat egyaránt ösztönzi a fejszés jobbágyot. A szekerce és a bárd, mint anyyi más, még a szimbólumok sejtelmes korát élte akkor. Aztán a tisztások lassan összecértek s Európa testén egy új, immáron kultúrtájhoz kötött élettér és növényzövethet keletkezett: a rét.

A fejsze pedig tovább hódított és hódít ma is. Az esztelen erdőirtás ma már felismerhetetlenül torzította Kolozsvár mellett a Szentjánoskút vagy Majláth-forrás kedves tájait. Derékmagasságban döntötték ki a faörzök azokat a törzseket, melyeknek sarjadzását talán száz esztendője látták a réglétűnt idők. A vágásokon még magja sem maradt hirmondónak, csak a szélkiáltó madár sir panaszosan a csonkokon.

SZEGÉNY EMBER TEHENE...

A fejszés csapatokat aztán nyomon követi a kecske — a favágó hű szövetésége. A macska után ő a legundolabb háziállatunk s bátran elmondhatjuk róla Kipilinggal, hogy ő is „egyedül jár sétálni” ellentétben a nyájösztönnek hódoló juhokkal. A szegény ember tehene ő s nem véletlen, ha ma külvá-

SPORTÉLETT

Az NB. I. első őszi fordulóján:

az U Kolozsváron a bukaresti CFR ellen, a Vasas a fővárosban a Ciocanul ellen játszik

KOLOZSVAR. — Kétéves szünet után ma délután Romániában újra megkezdődnek a Nemzeti Bajnokságok küzdelmei. Nagy harcok után alakult ki az NB. I-ben játszó csapatok létszáma. Kolozsváron minden sportembert nagy öröm tölt el, hogy Romániában Kolozsvár az egyetlen város — Bukaresten kívül — ahonnan két csapat: a Vasas és az Universitatea kijűnik a Nemzeti Bajnokság I. osztályába. A legutóbbi években mutatott formák és elért eredmények alapján a két csapat megérdemelten került be az NB. I. osztályába.

A ma délután megkezdődő NB. I. fordulójában az Universitatea kijűnik erőiből álló együttese a bukaresti CFR ellen játsza első mérkőzését, amelyen nagy küzdelem ígérkezik, mert a fővárosi vesztás csapat a legjobban formában lévő együttes az országban. A városi sportterepen sorra kerülő mérkőzés pontosan 5 órakor kezdődik a szatmári Bogdán András vezetésével. Előzőleg 3 órakor az U—Vasas ifjúsági mérkőzést játszik le Dávid dr. vezetésével.

A Vasas Bukarestben a Ciocanul ellen játszik. A munkáscsapatot elutazása előtt negyedórával az állomáson keletetjen meglepetés érte, mert Kovács V. csak az utolsó pillanatban küldte ki azaz: ha nem kapja meg az egyesületől azt az összeget, amelyet kért, nem hajlandó leutazni Bukarestbe. A játékos viselkedése mind a vezetőség, mind a játékosársai körében óriási fejháborodást váltott ki, mert a csapat többi játékosával az egyesület vezetősége — a nehéz anyagi körülmények ellenére — meg tudott egyezni és mindannyian örömmel jelentették ki, hogy nem hajlandók megválni attól a munkáscsapatától, amelynek vezetősége és szurkolói is a legnagyobb odaadással és szeretettel vitték a Vasas színelét győzelemre, ami az NB. I-be való bejutást jelentette. A csapat után szombatán Pálffy, a tehetséges ifjúsági játékos hajókocsban utazott Bukarestbe, hogy a Vasas 11 emberrel állhasson ki. A Vasas—Ciocanul mérkőzést a ploesti Tope Ionescu vezeti. A gulesti pályán sorra kerülő mérkőzés előtt a Juventus a temesvári CFR-rel játszik az NB. I. fordulóján.

Negy összecsapás várható Nagyváradon, ahol az FC Nagyvárad az ITA ellen játszik a bukaresti Alexandru vezetésével. Az

aradi csapat nagyváradi bemutatkozását hatalmas érdeklődés előzi meg. Marosvásárhelyen a Dermagant a román UDR csapatával kerüli össze. A jó erőkből álló marosvásárhelyi együttes, amely megérdemelten került az NB. I-be, győzelemmel akar bemutatkozni az első fordulójában. A mérkőzést a segesvári Theil vezeti. Petrozsényben Huszti Ferenc vezetésével a Jiul a Carmen ellen, míg Krajovában az FC Craiova, amely a csütörtöki turnus-vevőn résztvevő mérkőzésen 2:0 arányban kapott ki a CFR-től és így 3:2-es gólaránnyal jutott az NB. I-be — a Prahaova ellen játszik a bukaresti Ceauresanu vezetésével.

A „Világosság-Sport”

hétfőn reggel 6 órakor megkezdődött a 4 oldalas száma részletes beszámolót ad mind a Kolozsvári, majd az összes fővárosi és vidéki NB. I-es mérkőzések lefolyásáról, az NB. I-be jutott csapatokról, az országos külföldi sporteseményekről és közli a tájékoztató eredményt.

Döntött a Labdarugó Szövetség a Victoria vezetői ügyében

BUKAREST. — A Román Labdarugó Szövetség legutóbb megtartott ülésén tárgyalta Radu Istrate, az U—Victoria vezetője a döntőmérkőzés szövetségi megfigyelőjének a jelentését, amelynek alapján Vigu Alexandru, Cojocaru Ican és Sticaneanu Grigore Victoria-vezetőket egyenként 6—6 hónapra fel függesztette az egyesületükben vezetői tisztségüktől. Feleccan IV. Victoria-játékost 30 napra tiltotta el a játéktól.

SPORTHIRADÓ

A Spalatóba készülő román uszövőloga toté Temesváron az ILSA uszodájában pontosan este vilnyiférvyes uszó- és vízlabdarugó sportot tartott. E bemutatón a 200 méteres gyorsusztásban a bukaresti Fulvia G. a új országos rekordot állította fel: 3:17,5 mp.

A Kolozsvári Moto Club ma, vasárnap reggel 8 órakor a feleki hegytetőn motorkerékpáros hegyversenyt rendez, amelyet nagy érdeklődés előz meg.

rosaink kiskertjeibe is bevonult hegyes kis szakállával — mosolyra készletét mekegésével.

Az éremnek másik oldalán ott látjuk azonban a veszedelmes erdőpusztítót, aki 576 nálunk élő növényfajából 499-et jóízűen elfogyaszt. Étlapján ott szerepelnek a fiatal fák rügjei és levelei s a más állatokra annyira veszélyes kutyatej, boroszlán, bürök és mérges adáz is.

Falánksága betetőzi az irtások sorát s előkészíti a talajt a vörös kakas számára. Ezidén a szokailanul száraz augusztus, a tavalyi aszályos őszhöz hasonlóan, szintén fellobbantotta a rettegett erdőtüzeket. Tűzkigyók vonaglanak az avaron s futnak fel a fák sudarára. Villámcsapás, eldobott cigaretta, könnyelműen elszórt és gyújtólencseként működő üvegdrót egyaránt okát lehetnek a katasztrófának, a roppant nemzetgazdasági kárt jelentő erdőtüzeknek.

NASZUTASOKTÓL A HŐELEKTROMOS CELLÁIG...

Minden kultúrmetet törvénykönyveiben ott szerepelnek az erdővédelmi intézkedések. Az Egyesült Államok nagy-kiterjedésű, embernemlaktta erdősegeiben különösen nagy problémát jelentenek a hirtelen fellépő erdőtüzek. Ezeknek idejekorán történő felfedezésére igazi amerikai ötletességgel a naszutásokat használták fel olyan módon, hogy államköltségen ajánlottak fel számukra egy, a rengeteg szivében fekvő csinos kis nyaralót — összkomforttal és teljes ellátással — csupán azért, hogy az esetleg fellépő erdőtüzet azonnal jelentsék a megfelelő védelmi körzetek parancsnokainak. A remeknek ígérkező elgondolás azonban nem vált be a gyakorlatban — meghírsult „a naszutások ilyen-úgyan megnyilvánuló hanyagságán.” Ekkor aztán áttértek a hőelektromos cellák alkalmazására, melyek, miként az automatikus városi tűzjelzők is, maguktól adnak hírt az esetleges tüzekről.

Nálunk, a jó öreg Európában még egyik amerikai módszert sem próbálták ki, de erdővédelmi törvényeink nem kevésbé szigorúak az amerikaiakénál. Erdőben és erdőkhöz tartozó egyéb területeken tilos tüzet gyújtani s még az erdő szelétől száz méternyire is csak az erdő tulajdonosának engedélyével éghet nyílt tűz. Az esetleges erdőtüzek esetén követendő eljárásokat is részletes utasítások határozzák meg.

Ami a kecskéket illeti, nos ökelmek határozottan és megfellebbezhetetlenül ki vannak tiltva erdeinkből — legalább is papíron. Csak most, a nagy szárazságban tettek ezen a téren engedélyt, hogy az állomány legelő hiányában el ne pusztuljon. Ez azonban, véleményünk szerint nem vonatkozik a kolozsvári fellegrári kecskékre, akik békés egykedvűséggel legelik le a város által remekbe készített sziklakerteket.

KIRANDULÓK, FIGYELEM!...

Egyik jővővíző pedagógusunk monddta egy viharos tanári konferencia alkalmából, amikor a nehéz fűtési viszonyok kerültek szóba az iskola költségvetésével kapcsolatban, azt az aranyigazságot, hogy az ifjúságot meg kellene tanítani a helyes és takarékos fűtésre. Tegyük hozzá ezalkalommal, hogy minden természetjórót meg kellene tanítani a szabad tűzhely kezelésére és a tűzrakás tűzparancsolatára. Tűzet csak erdtől távol gyújtunk s akkor is legalább ötméteres körzetben igyekezzünk minden gyűlékony anyagot eltávolítani. Vigyázzunk a szélre, nehogy égő zsarátokot kaphasson fel s tartsunk kéznél elegendő vizet vagy földet a tűz azonnali elfojtására. Legcélsezerűbb, ha a polinéziai bennszülöttek tűzrakási módjával élünk, olyanformán, hogy a földbe virágcserep nagyságú lyukat ásunk s ebbe rakunk tüzet. A nagy melegt, de kis lángot adó tűz nem szárazít, földdel könnyen elfojtható s akár 50 lépésről is alig látják a fénye.

Megtehetjük — Északamerika indiánjainak fogásával élve — azt is, hogy az eloltott tüzre keresztben két-három ágacska rakunk, hogy erdtől esetében az el nem égett ágakkal bizonyíthassuk azt, miszerint nem a mi hanyagságunk volt oka a tüznek.

Ugyanformán a fejsze, a kecske és a tűz ismét csak ártalmatlan szimbólumokká válnak s elszáll a vörös kakas erdeink felől.

IFJ. DR. XANTUS JÁNOS

Dr. PISTINER fogorvosi rendelőt nyitott Mária királyné-utca 6 szám alatt (volt Dr. Lázár-rendelő).

A szülők vé' gyermekeiken bosszúllja meg magát, mondja a közmondás is. Ezt a veszedelmet elkerülhet, ha nem feledkezik meg soha a VENEX-ről, a biztos hatású nemibajellen s óvszerről. A készítmény ára nagyon alacsony, ha figyelembe vesszük, hogy egy Venex-készítményt 30 nap is lehet használni. A DR. WANDER-üzemek készítménye.

